

Forventningsundersøkelsen 1.kvartal 2004:

Forventninger om lavere prisvekst det kommende året

Lederne i næringslivet, arbeidslivsorganisasjonene, økonomieksperterne og husholdningene i Norge forventer nå lavere prisvekst de neste 12 månedene enn de gjorde i siste kvartal i fjor. Dette viser TNS Gallups Forventningsundersøkelse som utføres på oppdrag for Norges Bank. Forventet prisvekst det kommende året ligger mellom 1,4 til 1,8 prosent. Undersøkelsen viser også at næringslivslederne venter bedre lønnsomhet i egen bedrift, og at hver tredje næringslivsleder forventer en vekst i antall ansatte i året som kommer. To av tre økonomieksperter venter dessuten at kronkursen vil styrke seg på ett års sikt.

Om undersøkelsen:

TNS Gallup utfører på oppdrag fra Norges Bank kvartalsvise forventningsundersøkelser i Norge om inflasjons-, lønns-, valutakurs og renteutviklingen blant eksperter i finansnæringen og academia, partene i arbeidslivet, næringslivsledere og husholdningene. Bakgrunnen for undersøkelsen er at Norges Bank retter pengepolitikken inn mot et mål om lav og stabil inflasjon. Forventninger til den fremtidige prisutviklingen kan i seg selv spille en rolle for den faktiske prisutviklingen. En regelmessig spørreundersøkelse kan bidra til større innsikt i disse spørsmålene.

Undersøkelsen er hittil gjennomført 9 ganger. Økonomene innenfor academia, finansnæringen og partene i sentrale arbeidslivsorganisasjoner blir intervjuet via e-post hvert kvartal. Ekstrem observasjoner over 8 prosent er her holdt utenfor i presentasjonen av gjennomsnittstallene for pris- og lønnsutviklingen. Næringslivslederne og husholdningene blir på intervjuet via telefon. Her er ekstrem observasjoner over 11 prosent holdt utenfor i presentasjonen av gjennomsnittstallene for pris- og lønnsutviklingen. Den første undersøkelsen ble gjennomført i februar 2002. Undersøkelsen for inneværende kvartal er gjennomført i tidsrommet 16. februar til og med 22. februar 2004.

Forventningsundersøkelsen blir i sin helhet lagt ut på våre nettsider (www.tns-gallup.no) under området Bank og finans/ Økonomiske prognoser. På grunn av enkelte vesentlige endringer de første kvartalene vil det på noen av spørsmålene ikke være oppgitte tallverdier for tidligere kvartal.

A. Kort sammendrag av enkeltresultater for økonomieksperter

Forventning om lavere prisstigning neste 12 måneder

Ekspertenes forventninger til prisstigningen om 12 måneder har samlet sett gått ned 0,2 prosentpoeng til 1,7 prosent i 1. kvartal. Det er først og fremst økonomene tilknyttet universitet og høyskoler som har redusert sitt estimat med 0,4 prosentpoeng. De samme økonomene har også justert ned sine estimat for prisstigningen om 5 år (de langsiktige forventningene) med 0,2 prosentpoeng, fra 2,6 til 2,4 prosent.

2 av 3 økonomieksperter tror på styrket kronkurs neste år

Andelen økonomer i utvalget som forventer at kronen målt ved konkurransekursindeksen vil styrkes på ett års sikt har gått markant opp fra 37,8 prosent i 4. kvartal i fjor til 64,9 prosent i 1. kvartal i år. En økning på hele 27,1 prosentpoeng. Det samlede utvalget av økonomer venter at kronen skal styrke seg med 2,6 prosent på 12 måneders sikt.

B. Kort sammendrag av enkeltresultater for partene i arbeidslivet

Arbeidslivsorganisasjonene forventer lavere prisvekst neste 12 måneder

Forventet prisvekst om 12 måneder blant partene i arbeidslivet har gått klart ned - fra 1,8 prosent i 4. kvartal til 1,4 prosent i 1. kvartal. Det er arbeidsgiverorganisasjonene som har nedjustert sine estimat mest - hele 0,5 prosentpoeng, fra 1,8 til 1,3.

C. Kort sammendrag av enkeltresultater for næringslivslederne

Forventning om lavere prisvekst neste to årene

Næringslivsledernes forventninger til den generelle prisstigningen om 12 måneder er nå 0,8 prosentpoeng lavere enn i 4. kvartal i fjor. Samlet sett tror nå næringslivslederne at prisstigningen om 12 måneder blir 1,6 prosent. Det er første gangen siden mai 2002 at estimatet er så lavt. Lederne har redusert sine estimat for prisstigningen om 2 år med hele 0,9 prosentpoeng, til 2,3 prosent i 1. kvartal.

Færre næringslivsledere forventer renteøkning neste 12 måneder

Det er en klar endring i næringslivsledernes forventninger til innskudds- og lånerentene i Norge neste 12 måneder. Andelen som forventer økte renter er redusert fra 69,3 prosent i 4. kvartal til 46,0 prosent i 1. kvartal. Samtidig har andelen som forventer uendrede renter økt med 14,0 prosentpoeng til 41,8 prosent.

Flere næringslivsledere forventer vekst i antall ansatte

Andelen næringslivslederne som har oppgitt at de forventer flere ansatte i bedriften om 12 måneder enn de har i dag har økt med 6,5 prosentpoeng fra 4. kvartal. 1/3 av de spurte lederne venter nå økt sysselsetting i egen bedrift det kommende året. Det registreres samtidig at andelene som antar at bedriften vil ha færre ansatte om 12 måneder er redusert. Bare om lag 15 prosent tror på redusert sysselsetting i egen bedrift ett år frem i tid.

D. Kort sammendrag av enkeltresultater for husholdningene

Lavere prisvekst den siste tiden

Husholdningene mener at prisveksten siste 12 måneder er lavere nå enn hva de oppga i 4. kvartal i fjor. Over 40 prosent av de spurte mente i 4. kvartal at prisene da var litt høyere enn ett år tidligere. Denne andelen er redusert til 25 prosent. Andelen som mente at prisene var mye høyere enn ett år tidligere har ligget stabilt på 5 prosent i de to siste kvartalene. I undersøkelsen for 1. kvartal mente over halvparten av husholdningene at prisene har vært uendret det siste året. 13 prosent mente prisene hadde falt. I gjennomsnitt mente husholdningene at prisene hadde steget med 1,8 prosent siste 12 måneder. Dette er 0,8 prosentpoeng lavere enn i forrige kvartal. Husholdningene venter imidlertid at prisveksten vil ta seg opp kommende 12 måneder, og videre opp i ett 2-3 års perspektiv. Et klart flertall av husholdningene forventer også at lønnen deres vil øke omtrent like mye de neste 12 månedene som den har gjort de siste 12 månedene.

Et flertall av husholdningene forventer en høyere rente neste 12 måneder

I 1. kvartal er det en klar endring blant husholdningenes med hensyn til forventningene til nivået på innskudds- og lånerenter i Norge neste 12 måneder. Andelen som forventer en økning i rentene er redusert fra 52,8 prosent i 4. kvartal til 42,0 prosent i 1. kvartal. Samtidig har andelen som forventer at rentene skal falle økt fra 8,0 prosent til 14,7 prosent. Andelen som forventer at rentene skal forbli uendret har også økt fra 32,5 prosent til 36,2 prosent.

Indeks (tabeller og grafer):

Økonomiekspertene

1. Forventet prisstigning om 12 måneder
2. Forventet prisstigning om 2 år
3. Forventet prisstigning om 5 år
4. Forventet årslønnsvekst for inneværende år
5. Forventet årslønnsvekst for neste år
6. Forventet årslønnsvekst om 5 år
- 7a. Forventet utvikling i kronekursen om 12 mnd.
- 7b. Gjennomsnittlig forventet endring i konkurransekursindeksen om 12 mnd.

Partene i arbeidslivet

8. Forventet prisstigning om 12 måneder
9. Forventet prisstigning om 2 år
10. Forventet prisstigning om 5 år
11. Forventet årslønnsvekst for inneværende år
12. Forventet årslønnsvekst for neste år
13. Forventet årslønnsvekst om 5 år

Næringslivslederne

14. Forventet generell prisstigning om 12 måneder
15. Forventet generell prisstigning om 2 år
- 16a Forventet økning i bedriftens innkjøpspriser neste 12 mnd
- 16b Beveggrunner til endring av innkjøpspris
- 17a Forventet økning i bedriftens utsalgspriser neste 12 mnd
- 17b Beveggrunner til endring av utsalgspriser
- 18 Forventet vekst i lønnskostnader i egen bedrift i år
- 19 Forventet vekst i lønnskostnader i egen bedrift neste år
- 20 Forventet endring på innskudds- og lånerenter i Norge neste 12 mnd
- 21 Lønnsomhetsutvikling i egen bedrift siste 12 mnd
- 22 Lønnsomhetsutvikling i egen bedrift neste 12 mnd
- 23 Antall ansatte i dag sammenlignet med for 1 år siden
- 24 Antatt antall ansatte om 12 mnd

Husholdningene

- 25a. Oppfatning av prisendring siste 12 mnd
- 25b. Oppfatning av prisendring siste 12 mnd i prosent
- 26a. Forventet prisendring neste 12 mnd
- 26b. Forventet prisendring neste 12 mnd i prosent
- 27 Forventet prisvekst om 2-3 år
- 28a Forventet lønnsutvikling om 1 år
- 28b. Forventet lønnsutvikling om 1 år i prosent
29. Forventet renteutvikling neste 12 mnd

Ansvarlige for undersøkelsen er Bank & Finansavdelingen i Norsk Gallup Institutt ved:

Erling Berrum (prosjektleder)

Telefon: 23291760

Telefaks: 23291601

E-post: erling.berrum@tns-gallup.no

Bente Pettersen (avdelingsleder)

Telefon: 23291761

Telefaks: 23291601

E-post: bente.pettersen@tns-gallup.no

Spørsmålsliste

Til økonomieksperter og partene i arbeidslivet:

1. Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 12 måneder, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?
2. Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 2 år, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?
3. Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 5 år, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?
4. Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir i 2004?
5. Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir i 2005?
6. Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir om 5 år?
- 7a) Tror du den effektive kronekursen målt ved konkurransekursindeksen om 12 måneder vil være styrket, svekket eller uendret?
- 7b) Hvor mye tror du den vil styrke/svekke seg? (Hvis svart styrket eller svekket i spørsmål 7a)

Spørsmål 1-7b går til økonomieksperter i finansnæringen og academia og spørsmål 1-6 går til partene i arbeidslivet.

Til næringslivslederne:

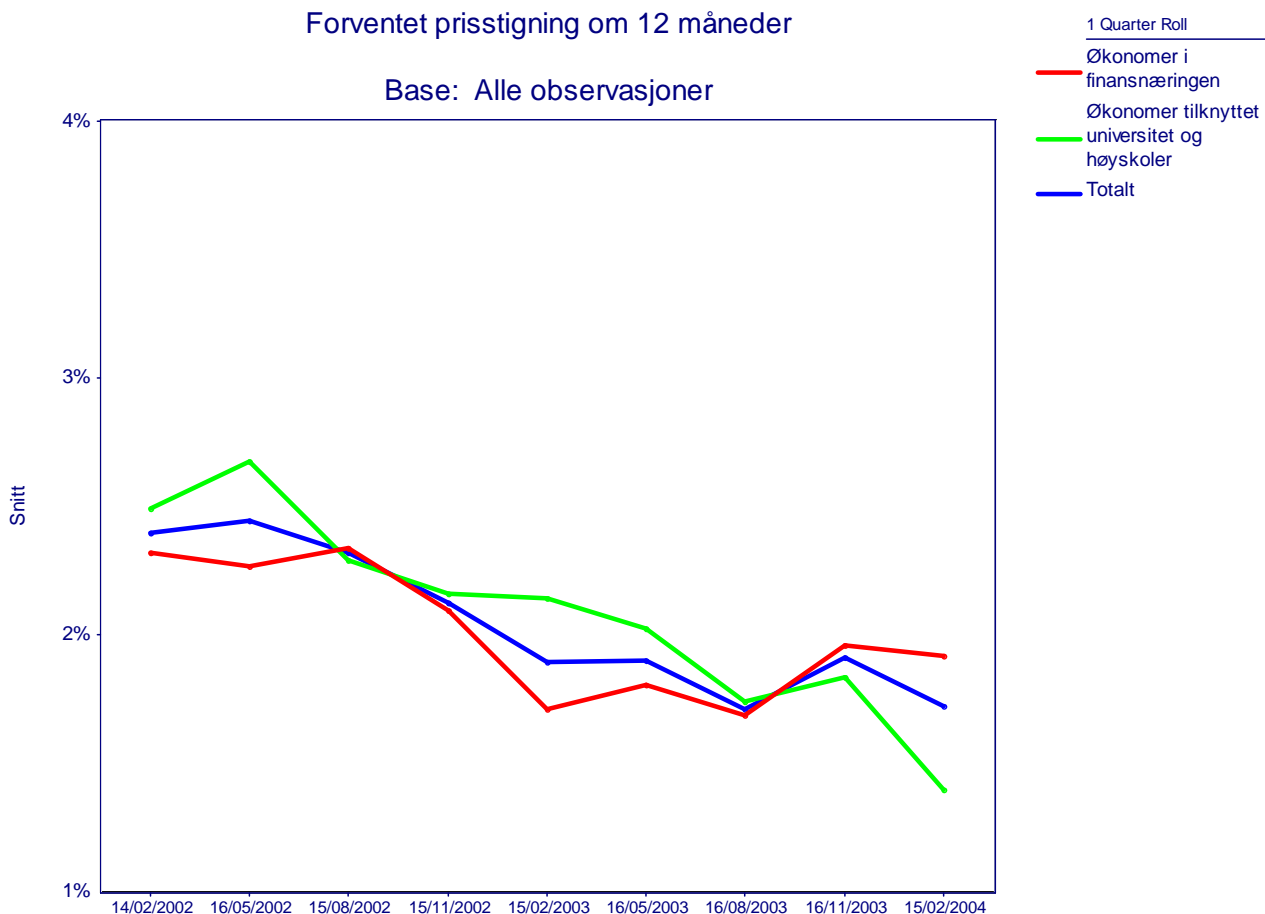
1. Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester, målt ved konsumprisindeksen, er om 12 måneder?
2. Hva tror du prisstigningen er om 2 år?
- 3a. Forventer du at bedriftens innkjøpspriser vil øke mer, mindre eller omtrent like mye de neste 12 måneder som i siste 12-måneders periode?
- 3b. Hva mener du vil være de viktigste årsakene til at veksten i bedriftens innkjøpspriser vil øke mer/mindre enn i foregående periode? (Hvis svart øker mer eller mindre i spørsmål 3a)
- 4a. Forventer du at bedriftens utsalgspriser vil øke mer, mindre eller omtrent like mye de neste 12 måneder som i siste 12-måneders periode?
- 4b. Hva mener du vil være de viktigste årsakene til at veksten i disse prisene vil øke mer/mindre enn i foregående periode? (Hvis svart øker mer eller mindre i spørsmål)
5. Hva forventer du at årslønnsveksten i din bedrift vil bli i 2004?
6. Hva forventer du at årslønnsveksten i din bedrift vil bli i 2005?
7. Tror du nivået på innskudds- og lånerenter i Norge vil øke, falle eller forbli uendret de neste 12 månedene?
8. Hvor mye betyr renten for bedriftens investeringsbeslutninger, på en skala fra 1 til 10, der 1 er svært lite og 10 er svært mye?
9. Har lønnsomheten i din bedrift blitt bedre, blitt svekket eller vært uendret de siste 12 mnd?
10. Tror du lønnsomheten i din bedrift vil bli bedre, bli svekket eller holde seg uendret de neste 12 mnd.?
11. Sammenlignet med ett år tidligere, har bedriften i dag flere ansatte, færre ansatte eller like mange ansatte?
12. Tror du bedriften om 12 mnd. Vil ha flere ansatte enn i dag, færre ansatte eller like mange?

Til husholdningene:

- 1a. Sammenliknet med for 12 måneder siden, synes du prisene på varer og tjenester er mye høyere, litt høyere, om lag uforandret eller lavere?
- 1b. Omtrent hvor mye tror du prisene har endret seg målt i prosent?
- 2a. Tror du i løpet av de neste 12 månedene at prisene vil vokse raskere enn i dag, vokse med samme takt som i dag, vokse, men saktere enn i dag, være uendret eller være noe lavere enn i dag?
- 2b. Sammenliknet med dagens prisnivå, hvor mange prosent tror du prisene kommer til å stige de nærmeste 12 månedene?
3. Hva tror du den generelle prisveksten blir om 2-3 år, målt i prosent?
- 4a. Tror du at lønnen eller pensjonen din om ett år vil ha økt mer, mindre eller omtrent like mye som den har gjort de siste 12 månedene?
- 4b. Omtrent hvor mye tilsvarer den forventede økningen i prosent?
5. Tror du nivået på innskudds- og lånerenter vil øke, falle eller forbli uendret de neste 12 månedene?

Økonomiekspertene:

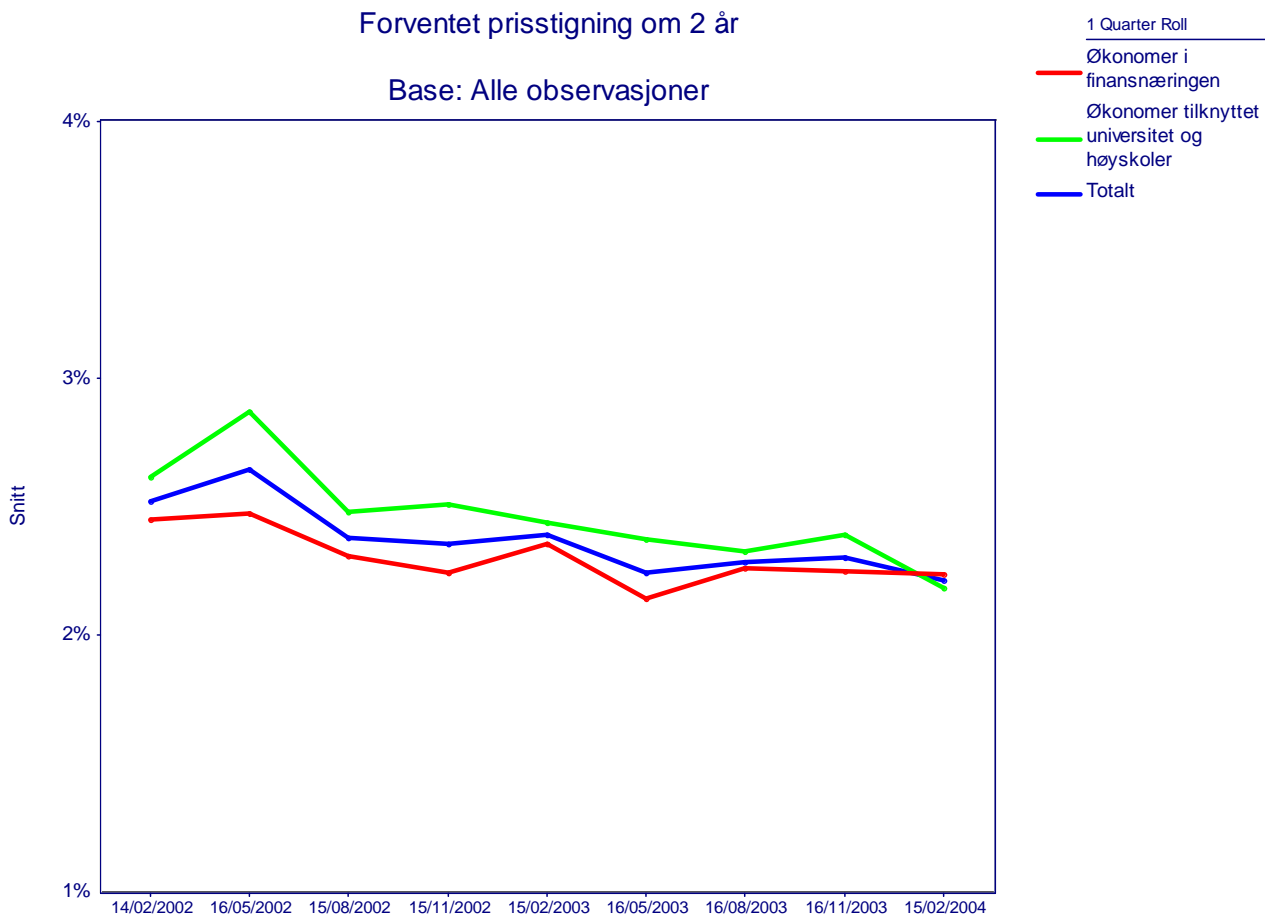
1. Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 12 måneder, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?

Forventet prisstigning om 12 måneder		4.kvartal 2003	1.kvartal 2004
Økonomer i finansnæringen	Gjennomsnittlig verdi	2,0	1,9
	Laveste verdi	1,2	1,0
	Høyeste verdi	2,5	3,2
Økonomer tilknyttet universitet/høyskoler	Gjennomsnittlig verdi	1,8	1,4
	Laveste verdi	1,5	0,7
	Høyeste verdi	2,3	2,0
Totalt	Gjennomsnittlig verdi	1,9	1,7
	Utvalg	37	37

Ekspertenes samlede forventninger til prisstigningen om 12 måneder i 1. kvartal går ned med 0,2 prosentpoeng, fra 1,9 prosent til 1,7 prosent. Det er først og fremst økonomene tilknyttet universitet og høyskoler som reduserer sitt estimat med 0,4 prosentpoeng.

2. Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 2 år, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?

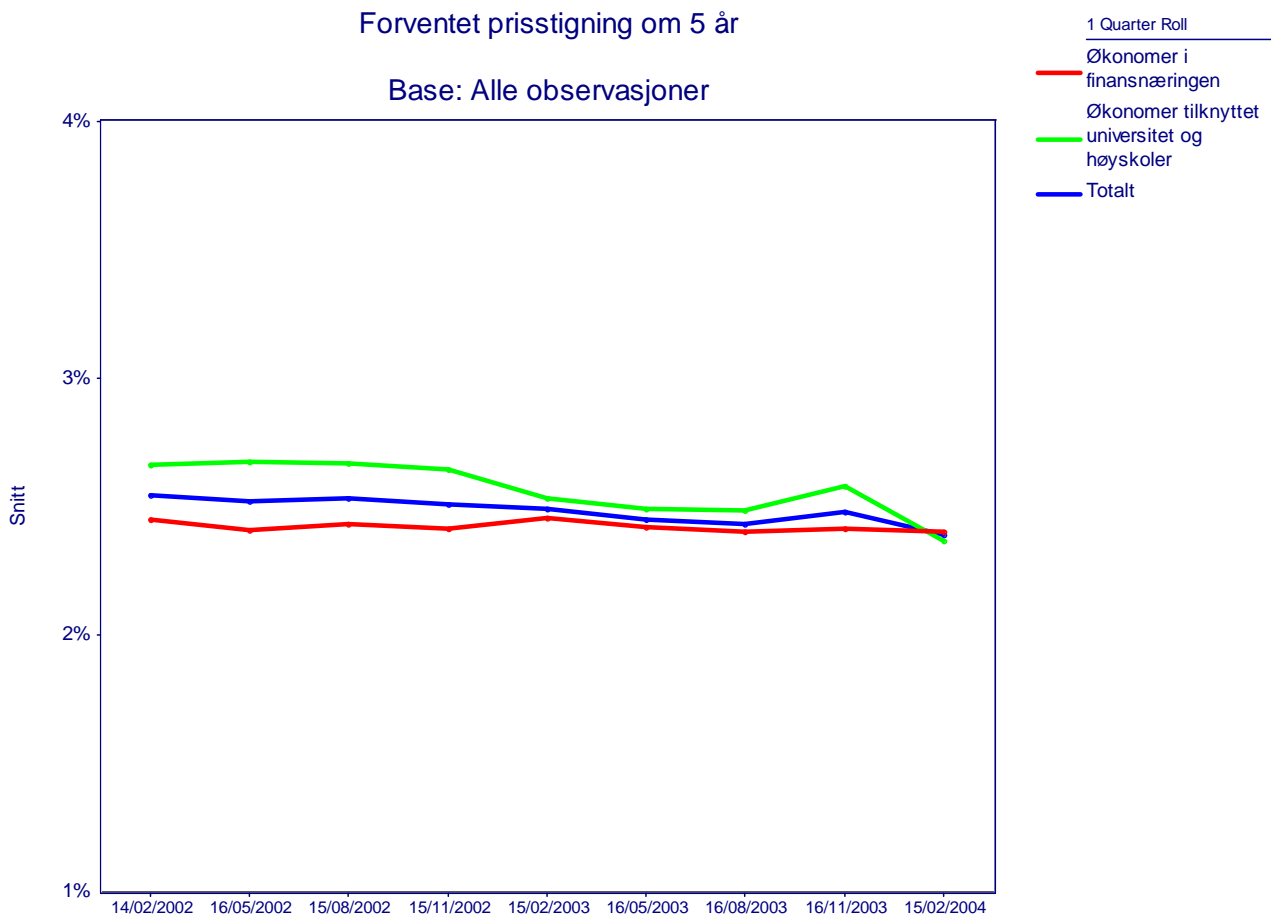

Forventet prisstigning om 2 år		4.kvartal 2003	1.kvartal 2004
Økonomer i finansnæringen	Gjennomsnittlig verdi	2,3	2,2
	Laveste verdi	1,5	1,5
	Høyeste verdi	2,7	3,0
Økonomer tilknyttet universitet/høyskoler	Gjennomsnittlig verdi	2,4	2,2
	Laveste verdi	2,0	1,1
	Høyeste verdi	2,7	3,0
Totalt	Gjennomsnittlig verdi	2,3	2,2
	Utvalg	36	37

Ingen vesentlige endringer i forventningene til prisstigningen om 2 år. Estimater for alle økonomer faller kun marginalt med 0,1 prosentpoeng fra 2,3 prosent i 4. kvartal til 2,2 prosent 1 kvartal.

De årlige inflasjonsforventningene om 2 år ligger nå 0,5 prosentpoeng over forventet prisvekst neste 12 måneder. Avstanden er økt med 0,1 prosentpoeng siden forrige kvartal.

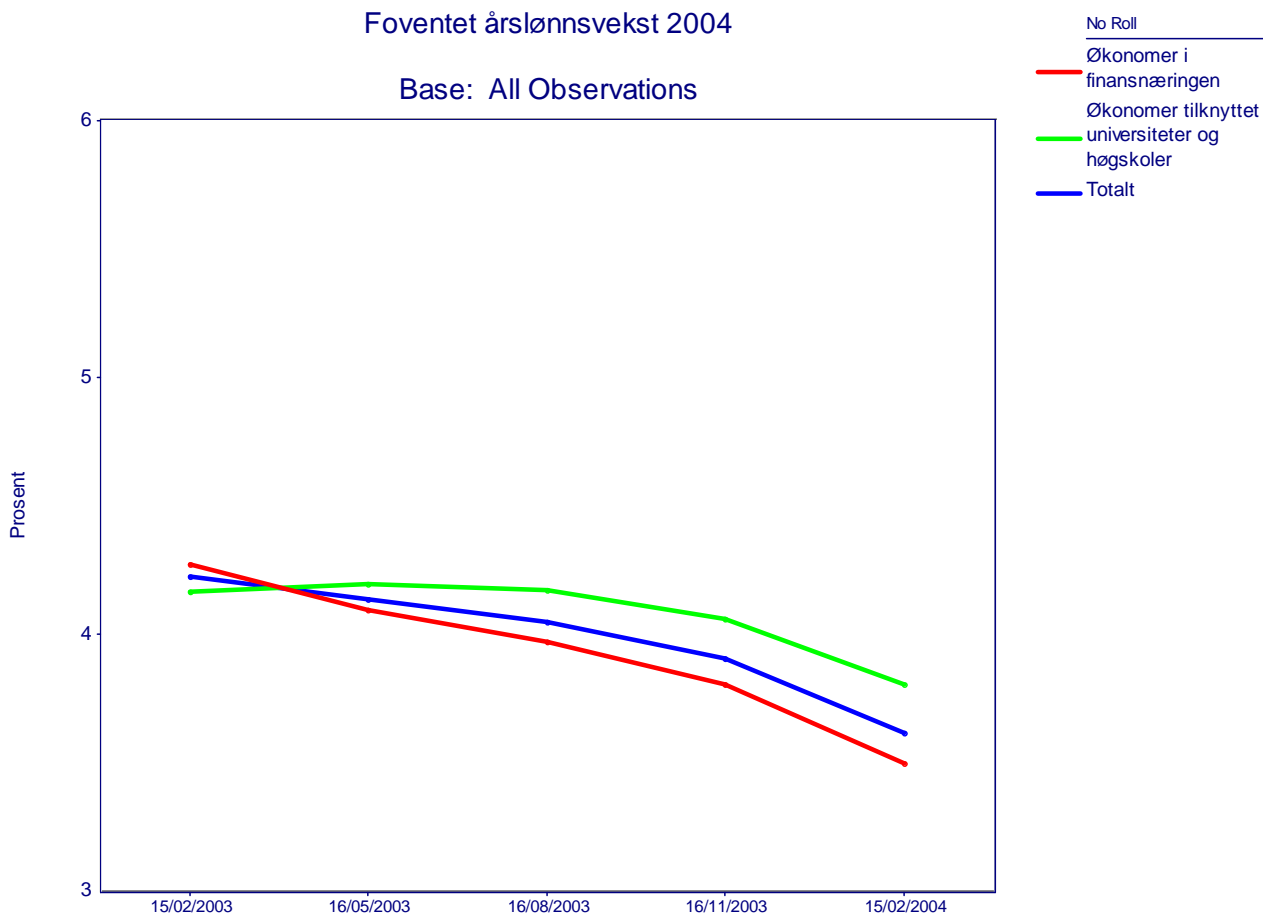
3. Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 5 år, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?

Forventet prisstigning om 5 år		4.kvartal 2003	1.kvartal 2004
Økonomer i finansnæringen	Gjennomsnittlig verdi	2,4	2,4
	Laveste verdi	2,0	1,5
	Høyeste verdi	3,0	2,9
Økonomer tilknyttet universitet/høyskoler	Gjennomsnittlig verdi	2,6	2,4
	Laveste verdi	2,5	1,5
	Høyeste verdi	3,1	2,5
Totalt	Gjennomsnittlig verdi	2,5	2,4
	Utvalg	37	36

Forventningene til prisstigningen om 5 år (de langsiktige forventningene) ligger i 1. kvartal som vanlig stabilt omkring eller på 2,5 prosent, men går marginalt ned med 0,1 prosentpoeng dette kvartalet fra 2,5 prosent i 4. kvartal til 2,4 prosent i 1. kvartal. Det er først og fremst økonomer tilknyttet universitet og høyskoler som justerer ned sine estimat med 0,2 prosentpoeng, fra 2,6 til 2,4 prosent.

4. Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir i 2004?

Forventet årslønnsvekst for 2004			
		4.kvartal 2003	1.kvartal 2004
Økonomer i finansnæringen	Gjennomsnittlig verdi	3,8	3,5
	Laveste verdi	3,0	1,5
	Høyeste verdi	6,0	4,0
Økonomer tilknyttet universitet/høyskoler	Gjennomsnittlig verdi	4,1	3,8
	Laveste verdi	2,4	2,1
	Høyeste verdi	5,5	5,0
Totalt	Gjennomsnittlig verdi	3,9	3,6
	Utvalg	37	37

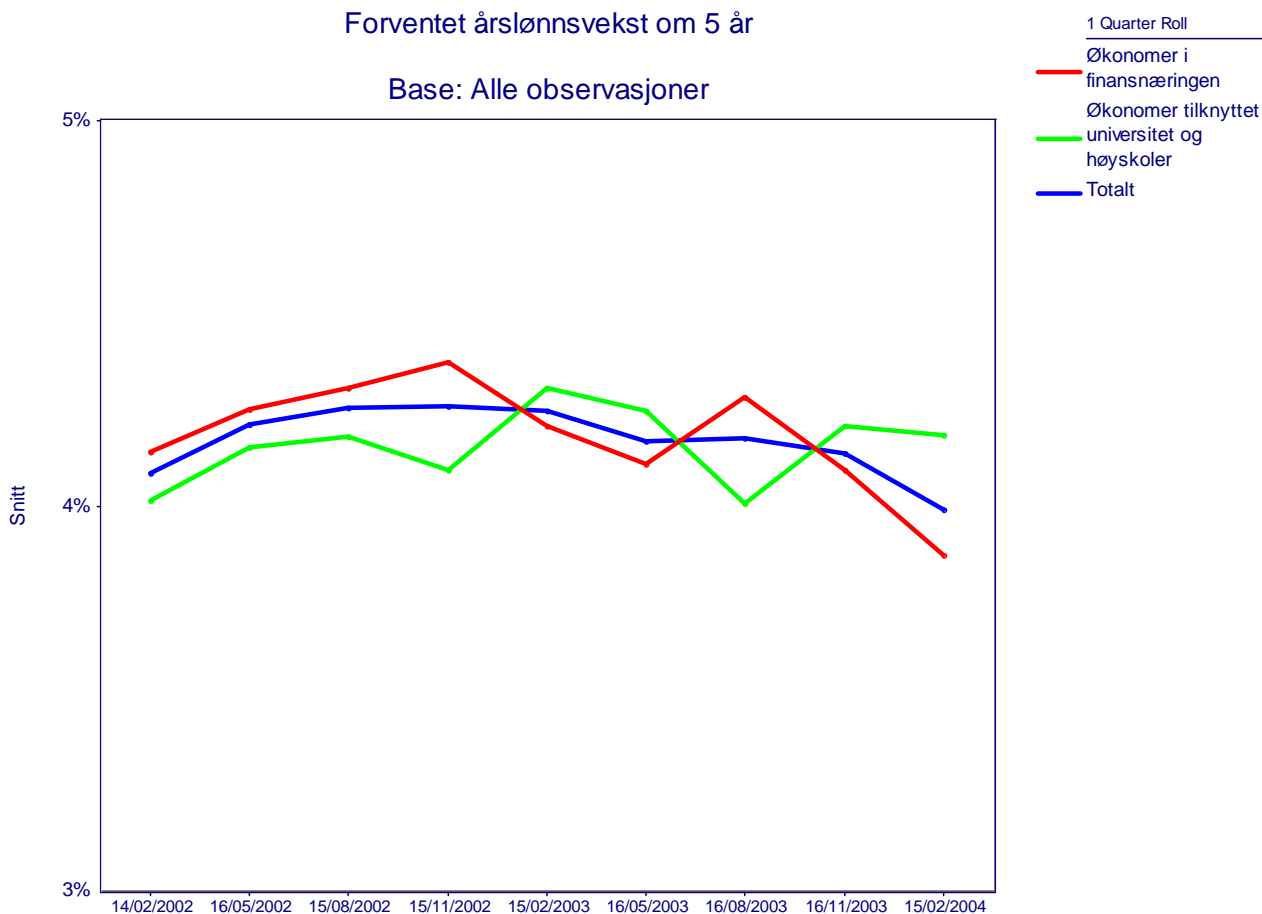
Økonomene nedjusterer sine forventninger til årslønnsveksten for inneværende år marginalt med 0,3 prosentpoeng i 1. kvartal. Estimatet for utvalget samlet sett er nå 3,6 prosent.

5. Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir i 2005?

Forventet årslønnsvekst for 2005		
		1.kvartal 2004
Økonomer i finansnæringen	Gjennomsnittlig verdi	3,8
	Laveste verdi	2,0
	Høyeste verdi	6,0
Økonomer tilknyttet universitet/høyskoler	Gjennomsnittlig verdi	4,0
	Laveste verdi	2,8
	Høyeste verdi	5,0
Totalt	Gjennomsnittlig verdi	3,9
	Utvalg	37

Ekspertenes samlede forventninger til årslønnsveksten for neste år er i 1. kvartal på 3,9 prosent.

6. Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir om 5 år?

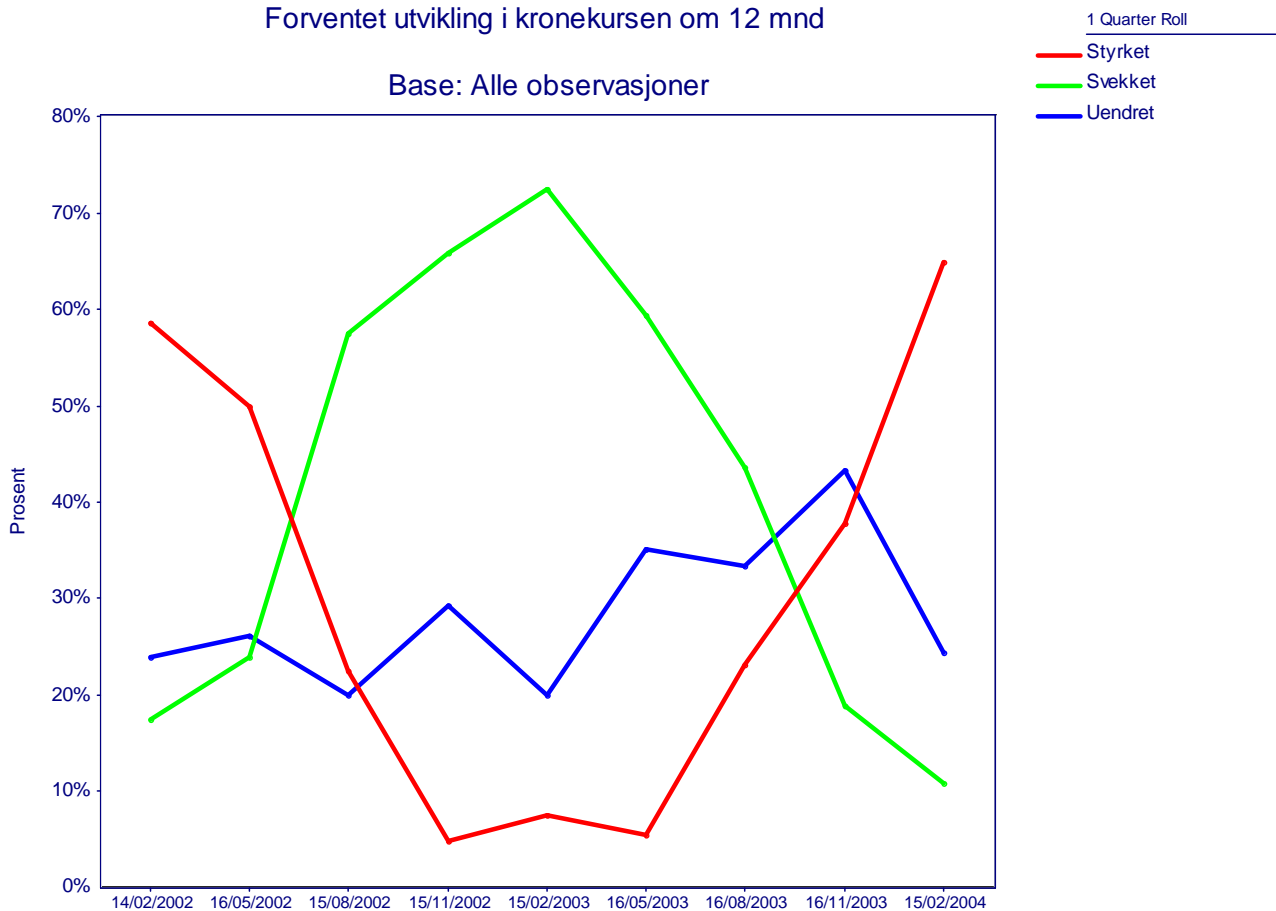

Forventet årslønnsvekst om 5 år		4.kvartal 2003	1.kvartal 2004
Økonomer i finansnæringen	Gjennomsnittlig verdi	4,1	3,9
	Laveste verdi	3,0	3,0
	Høyeste verdi	5,5	5,0
Økonomer tilknyttet universitet/høyskoler	Gjennomsnittlig verdi	4,2	4,2
	Laveste verdi	2,8	2,4
	Høyeste verdi	5,0	5,0
Totalt	Gjennomsnittlig verdi	4,1	4,0
	Utvalg	37	37

Forventningene til årslønnsveksten om 5 år (de langsiktige forventningene) ligger som vanlig stabilt omkring 4 prosent, men justeres marginalt ned med 0,1 prosentpoeng i 1. kvartal og ligger nå nøyaktig på 4,0 prosent. Vi legger merke til at det først og fremst er økonomene i finansnæringen som nedjusterer sine estimat i fra 4,1 prosent i 4. kvartal til 3,9 prosent i 1. kvartal, til forskjell fra økonomene tilknyttet universitet og høyskoler som ligger stabilt på 4,2 prosent.

7a. Tror du den effektive kronkursen målt ved konkurransekursindeksen om 12 måneder vil være styrket, svekket eller uendret?

Forventet utvikling i kronkursen om 12 mnd

Forventet utvikling i kronkursen om 12 mnd			
		4.kvartal 2003	1.kvartal 2004
Styrket	Prosentandel	37,8	64,9
Svekket	Prosentandel	18,9	10,8
Uendret	Prosentandel	43,2	24,3
	Utvalg	37	37

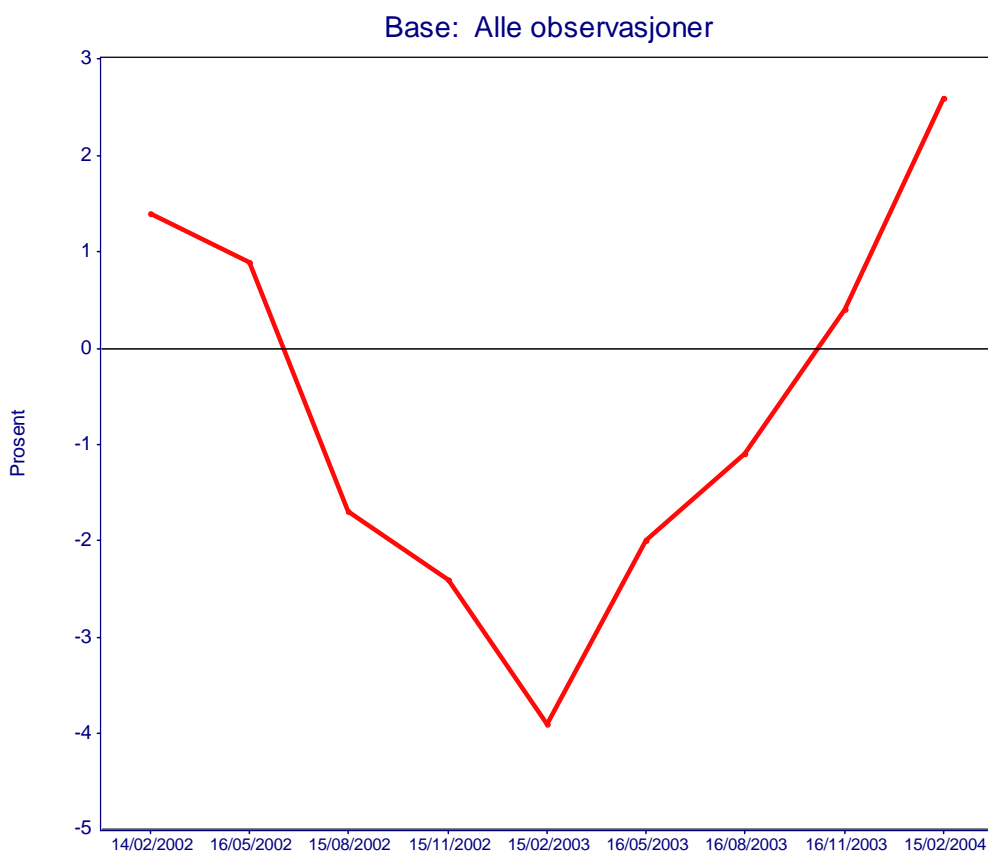
Andelen økonomer i utvalget som tror på at kronen målt ved konkurransekursindeksen vil svekkes på ett års sikt forsetter å falle videre. Denne gangen fra 18,9 prosent i 4. kvartal til 10,8 prosent i 1. kvartal. Andelen som forventer at konkurransekursindeksen vil styrkes på ett års sikt fortsetter samtidig motsvarende å gå opp, fra 37,8 prosent i 4. kvartal til 64,9 prosent i 1. kvartal.

7b. Hvor mye tror du den vil styrke/svekke seg (Hvis svart styrket/svekket i spørsmål 7a)?

Gjennomsnittlig forventet endring i konkurransekursindeksen om 12 mnd

1 Quarter Roll

Forventet endring
konk.kursindeksen

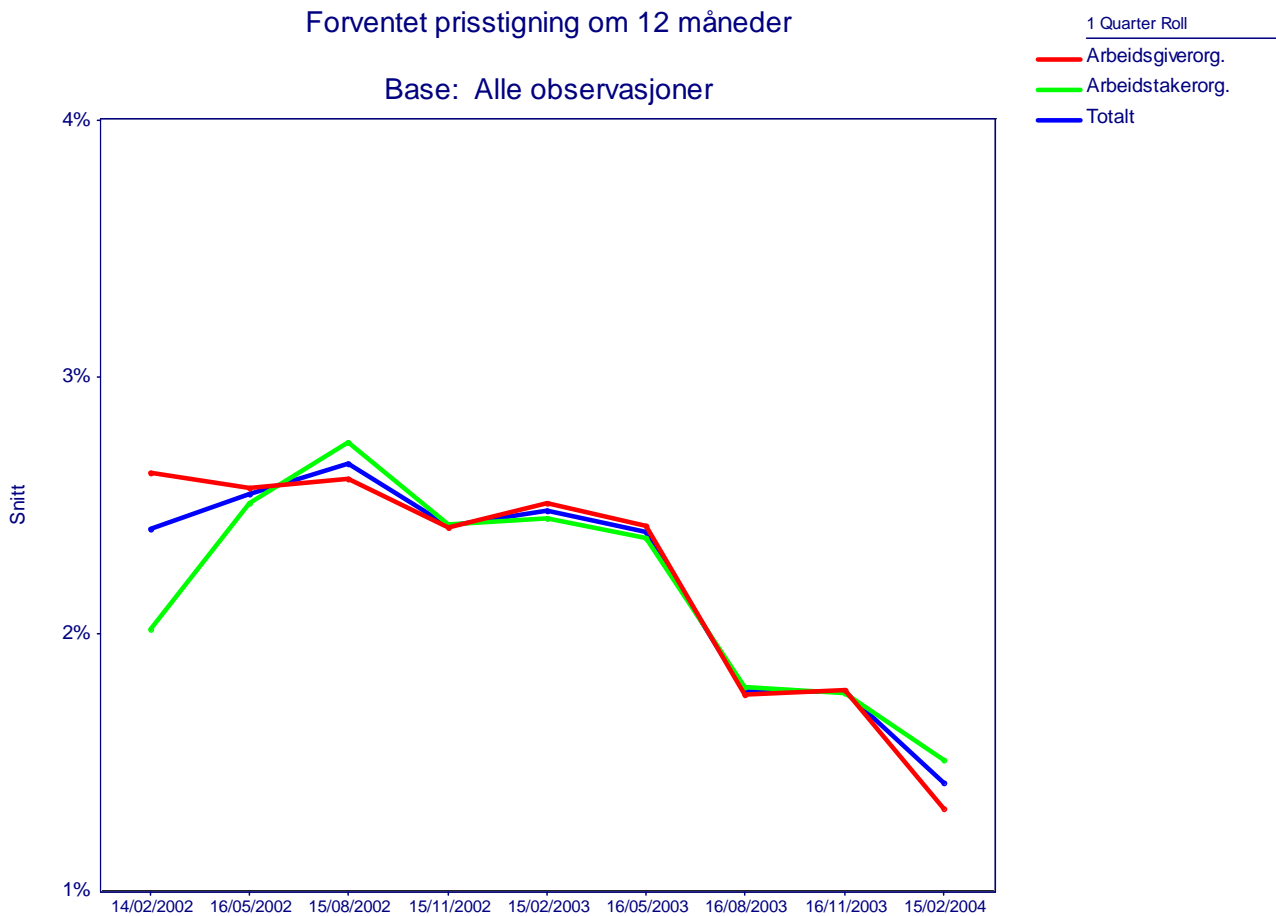

Gjennomsnittlig forventet endring i konkurransekursindeksen om 12 måneder		4.kvartal 2003	1.kvartal 2004
		Alle økonomer	Gjennomsnittlig verdi
	Utvalg	21	28

I 1. kvartal venter det samlede utvalget at kronen skal styrke seg med 2,6 prosent på 12 måneders sikt, 2,2 prosentpoeng fra 0,4 prosent i 4. kvartal. Dette er første gang siden mai 2002 at vi registrerer et så høyt positivt tall.

Partene i arbeidslivet:

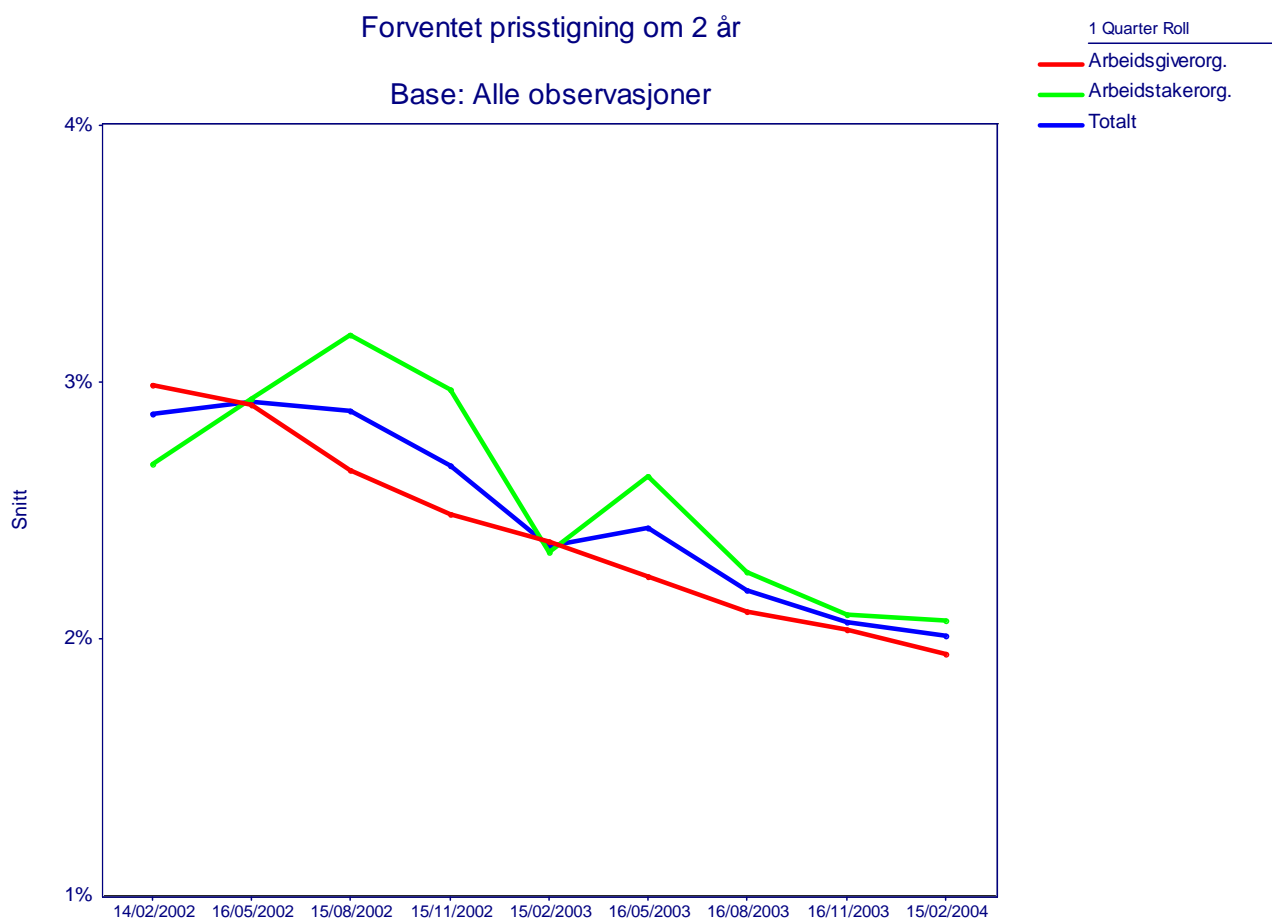
8. Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 12 måneder, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?

Forventet prisstigning om 12 måneder			
		4.kvartal 2003	1.kvartal 2004
Arbeidsgiverorganisasjoner	Gjennomsnittlig verdi	1,8	1,3
	Laveste verdi	1,0	0,5
	Høyeste verdi	3,5	2,3
Arbeidstakerorganisasjoner	Gjennomsnittlig verdi	1,8	1,5
	Laveste verdi	1,2	1,0
	Høyeste verdi	2,1	2,5
Totalt	Gjennomsnittlig verdi	1,8	1,4
	Utvalg	31	30

Forventet prisvekst om 12 måneder samlet sett i utvalget går klart ned med 0,4 prosentpoeng, fra 1,8 prosent i 4. kvartal til 1,4 prosent i 1. kvartal. Både arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjonene nedjusterer sine estimat klart med henholdsvis 0,5 og 0,3 prosentpoeng.

9. Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 2 år, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?

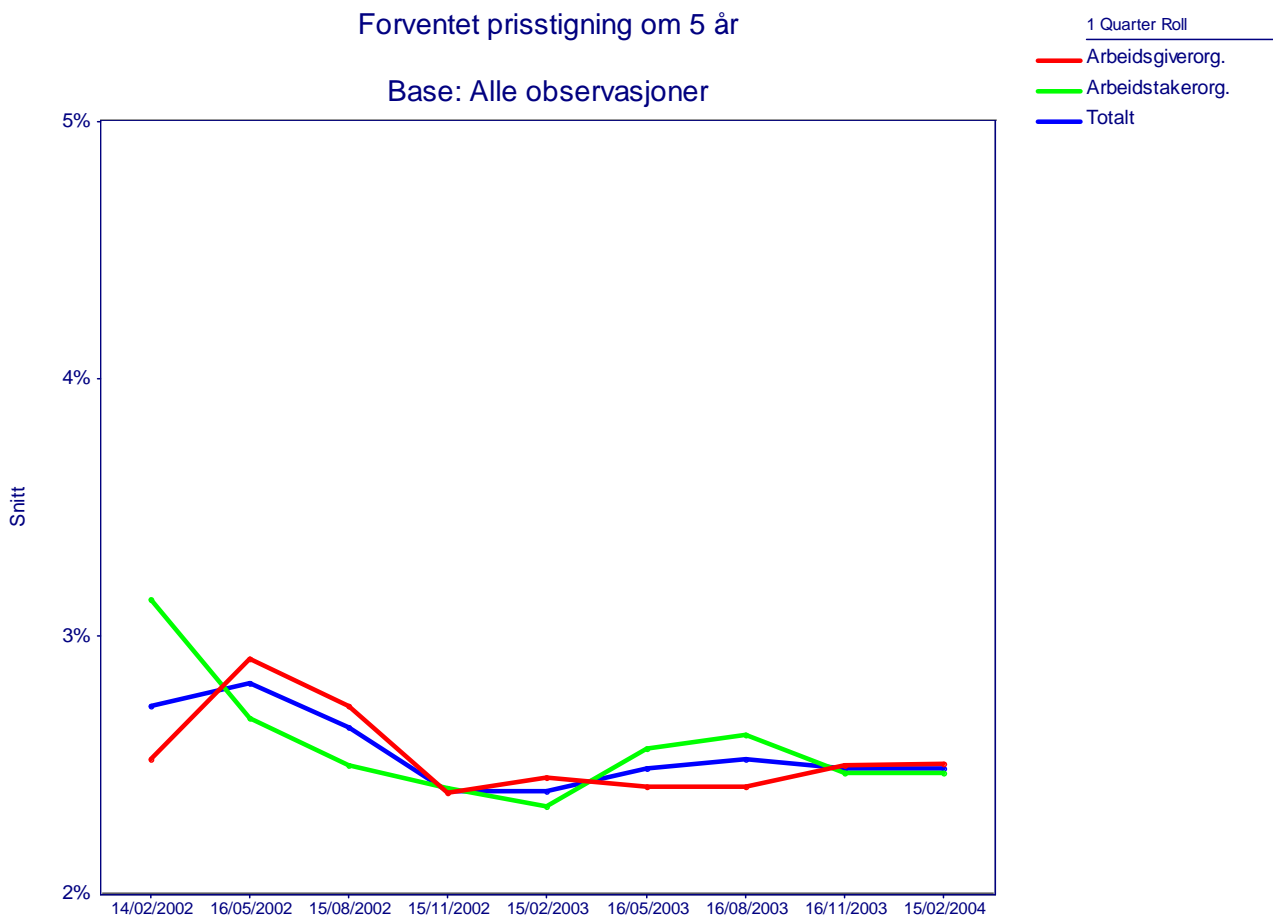

Forventet prisstigning om 2 år		4.kvartal 2003	1.kvartal 2004
Arbeidsgiverorganisasjoner	Gjennomsnittlig verdi	2,0	1,9
	Laveste verdi	0,5	0,5
	Høyeste verdi	3,0	2,8
Arbeidstakerorganisasjoner	Gjennomsnittlig verdi	2,1	2,1
	Laveste verdi	1,0	1,0
	Høyeste verdi	3,5	4,5
Totalt	Gjennomsnittlig verdi	2,1	2,0
	Utvalg	30	31

Forventet prisvekst om to år samlet sett i utvalget går marginalt ned med 0,1 prosentpoeng, fra 2,1 prosent i 4. kvartal til 2,0 prosent i 1. kvartal.

De årlige inflasjonsforventningene om 2 år ligger nå 0,6 prosentpoeng over forventet prisvekst neste 12 måneder. Avstanden er økt med 0,3 prosentpoeng siden forrige kvartal.

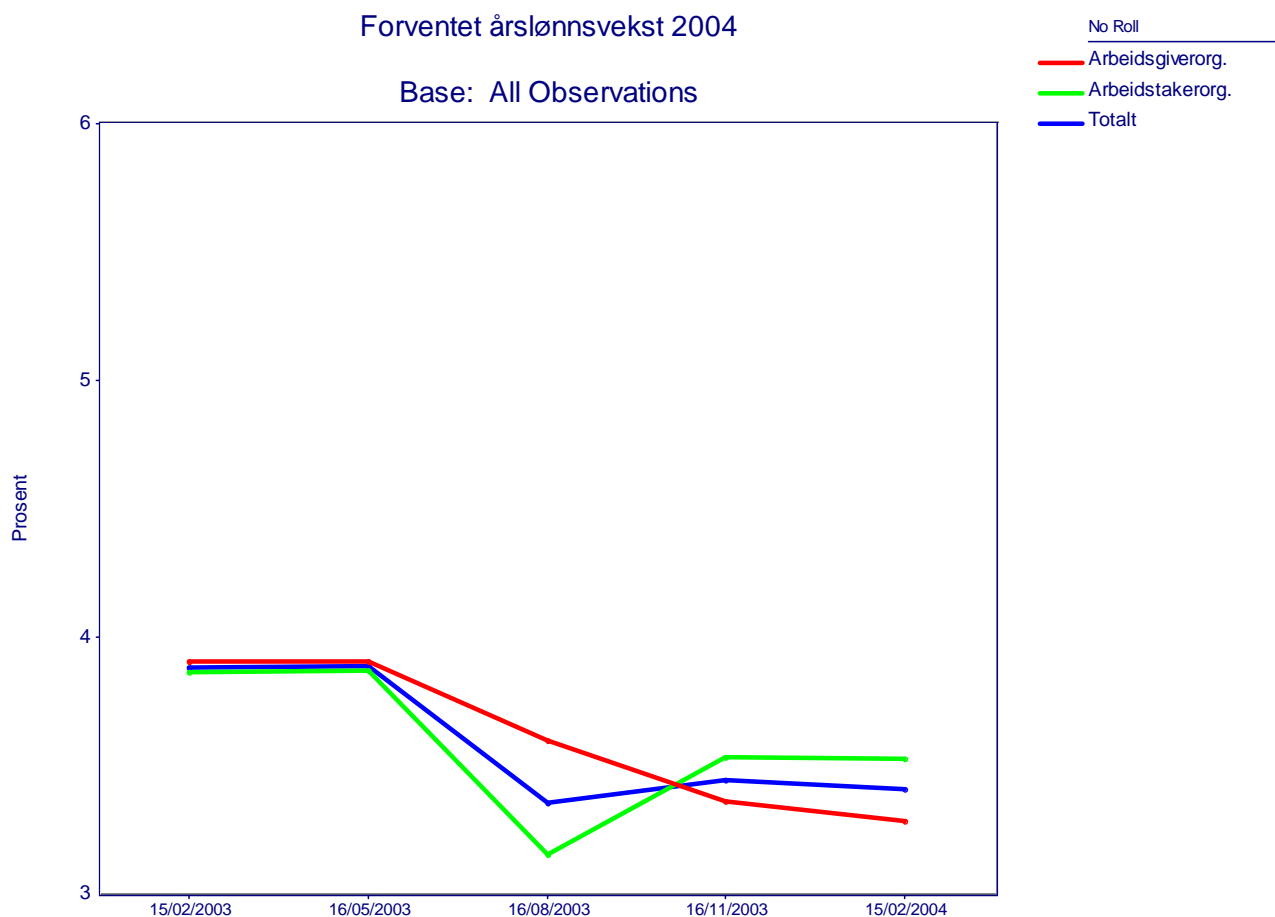
10. Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 5 år, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?

Forventet prisstigning om 5 år			
		4.kvartal 2003	1.kvartal 2004
Arbeidsgiverorganisasjoner	Gjennomsnittlig verdi	2,5	2,5
	Laveste verdi	1,0	1,5
	Høyeste verdi	4,0	5,0
Arbeidstakerorganisasjoner	Gjennomsnittlig verdi	2,5	2,5
	Laveste verdi	1,2	1,5
	Høyeste verdi	4,0	4,0
Totalt	Gjennomsnittlig verdi	2,5	2,5
	Utvalg	29	29

Partene i arbeidslivet forventer i 1. kvartal som i forrige kvartal at årlig inflasjon om 5 år vil ligge på 2,5 prosent.

11. Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir i 2004?

Forventet årslønnsvekst for 2004		4.kvartal 2003	1.kvartal 2004
Arbeidsgiverorganisasjoner	Gjennomsnittlig verdi	3,4	3,3
	Laveste verdi	1,5	2,0
	Høyeste verdi	4,0	4,7
Arbeidstakerorganisasjoner	Gjennomsnittlig verdi	3,5	3,5
	Laveste verdi	2,0	2,0
	Høyeste verdi	5,2	4,5
Totalt	Gjennomsnittlig verdi	3,4	3,4
	Utvalg	31	31

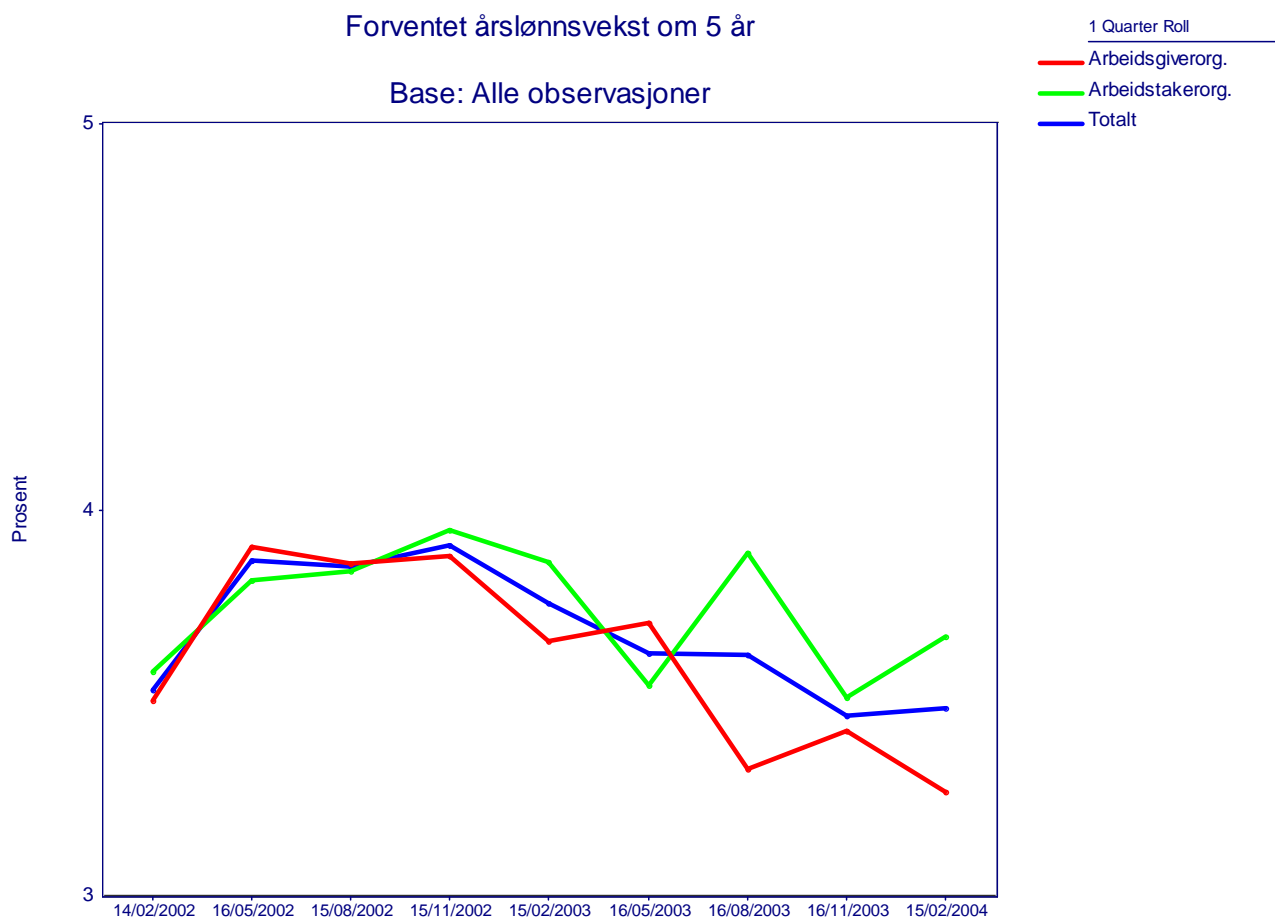
Forventet årslønnsvekst for inneværende år samlet sett i utvalget er i 1. kvartal uendret sammenlignet med 4. kvartal og ligger stabilt på 3,4 prosent.

12. Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir i 2005?

Forventet årslønnsvekst for 2005		
		1.kvartal 2004
Arbeidsgiverorganisasjoner	Gjennomsnittlig verdi	3,1
	Laveste verdi	2,0
	Høyeste verdi	4,5
Arbeidstakerorganisasjoner	Gjennomsnittlig verdi	3,3
	Laveste verdi	1,0
	Høyeste verdi	4,5
Totalt	Gjennomsnittlig verdi	3,2
	Utvalg	29

Arbeidslivsorganisasjonenes samlede forventninger til årslønnsveksten for neste år er i 1. kvartal på 3,2 prosent.

13. Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir om 5 år?

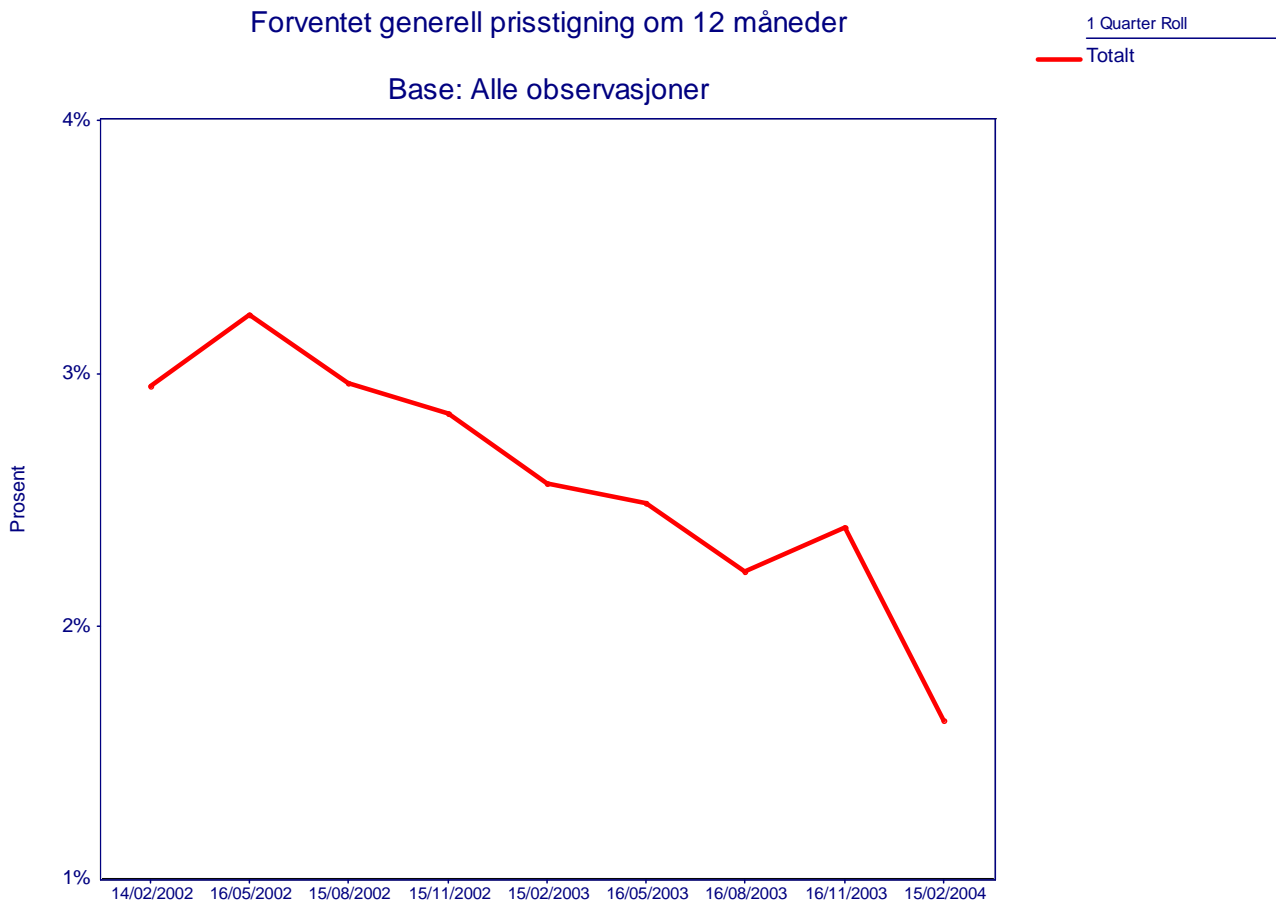

Forventet årslønnsvekst om 5 år		4.kvartal 2003	1.kvartal 2004
Arbeidsgiverorganisasjoner.	Gjennomsnittlig verdi	3,4	3,3
	Laveste verdi	1,8	2,0
	Høyeste verdi	5,0	4,5
Arbeidstakerorganisasjoner.	Gjennomsnittlig verdi	3,5	3,7
	Laveste verdi	2,5	3,0
	Høyeste verdi	5,0	5,5
Totalt	Gjennomsnittlig verdi	3,5	3,5
	Utvalg	29	28

Arbeidslivsorganisasjonenes samlede forventninger til årslønnsveksten om 5 år (de langsiktige forventningene) ligger i 1. kvartal stabilt på 3,5 prosent. Vi legger samtidig merke til at arbeidstakeorganisasjonene oppjusterer sitt estimat med 0,2 prosentpoeng, fra 3,5 prosent i 4. kvartal til 3,7 prosent i 1. kvartal, og at arbeidsgiverorganisasjonene nedjusterer sitt estimat med marginale 0,1 prosentpoeng til 3,3 prosent.

Næringslivslederne:

14. Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester, målt ved konsumprisindeksen, er om 12 måneder?

Forventet generell prisstigning om 12 mnd			
		4.kvartal 2003	1.kvartal 2004
Totalt	Gjennomsnittlig verdi	2,4	1,6
	Utvalg	261	257

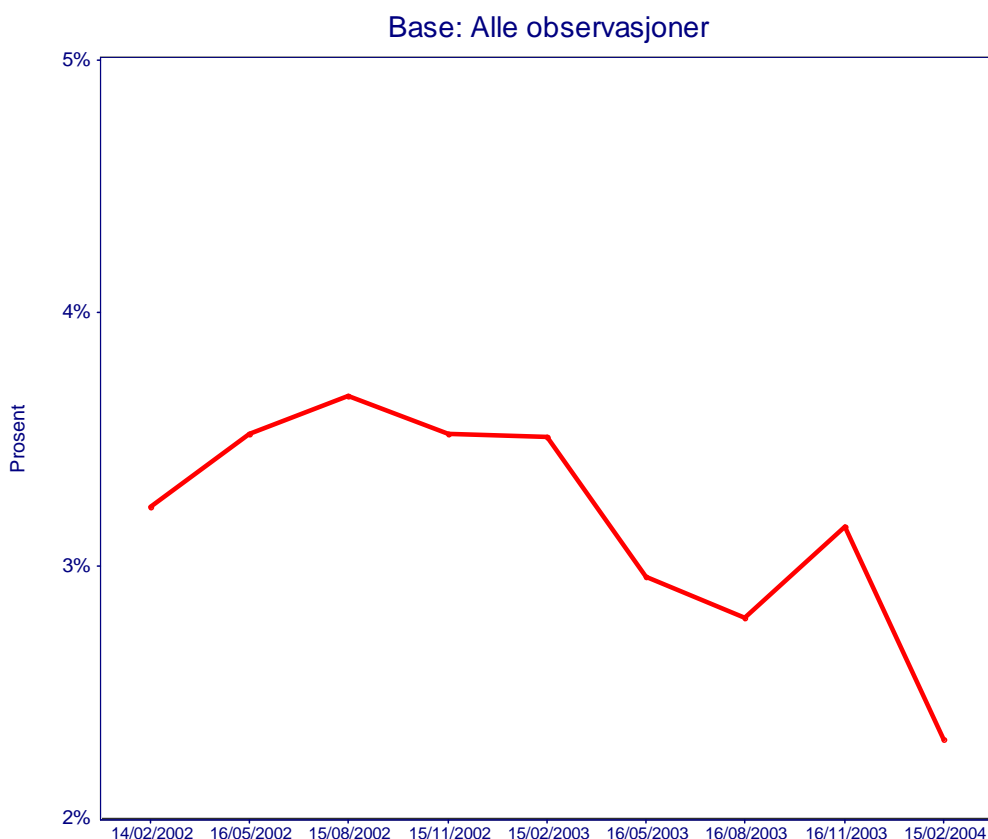
Næringslivsledernes forventninger til den generelle prisstigningen om 12 måneder justeres i 1. kvartal ned med 0,8 prosentpoeng. Samlet sett tror nå næringslivslederne at prisstigningen om 12 måneder blir 1,6 prosent. Det er første gangen siden mai 2002 at estimatet har vært så lavt.

15. Hva tror du prisstigningen er om 2 år?

Forventet generell prisstigning om 2 år

1 Quarter Roll

— Totalt

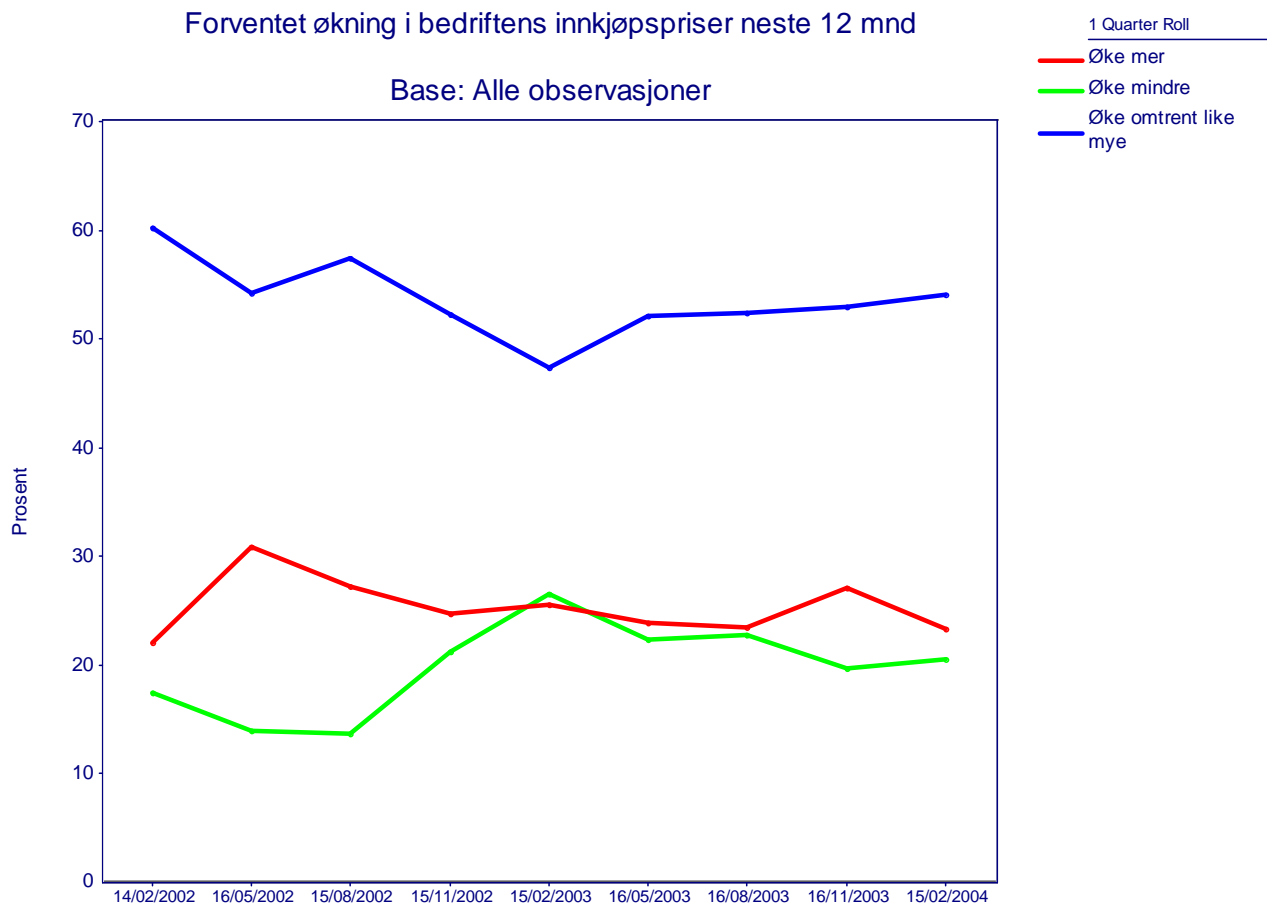

Forventet generell prisstigning om 2 år		4.kvartal 2003	1.kvartal 2004
		Totalt	Gjennomsnittlig verdi
	Utvalg	263	266

Forventningene til prisstigningen om 2 år reduseres med hele 0,9 prosentpoeng, fra 3,2 prosent i 4. kvartal til 2,3 prosent i 1. kvartal.

Med dette forventer næringslivslederne 0,7 prosentpoeng lavere prisvekst på kort sikt (1 år), enn prisveksten på litt lengre sikt (2 år). Avstanden er redusert med 0,1 prosentpoeng siden forrige kvartal.

16a. Forventer du at bedriftens innkjøpspriser vil øke mer, mindre eller omtrent like mye de neste 12 måneder som i siste 12-måneders periode?

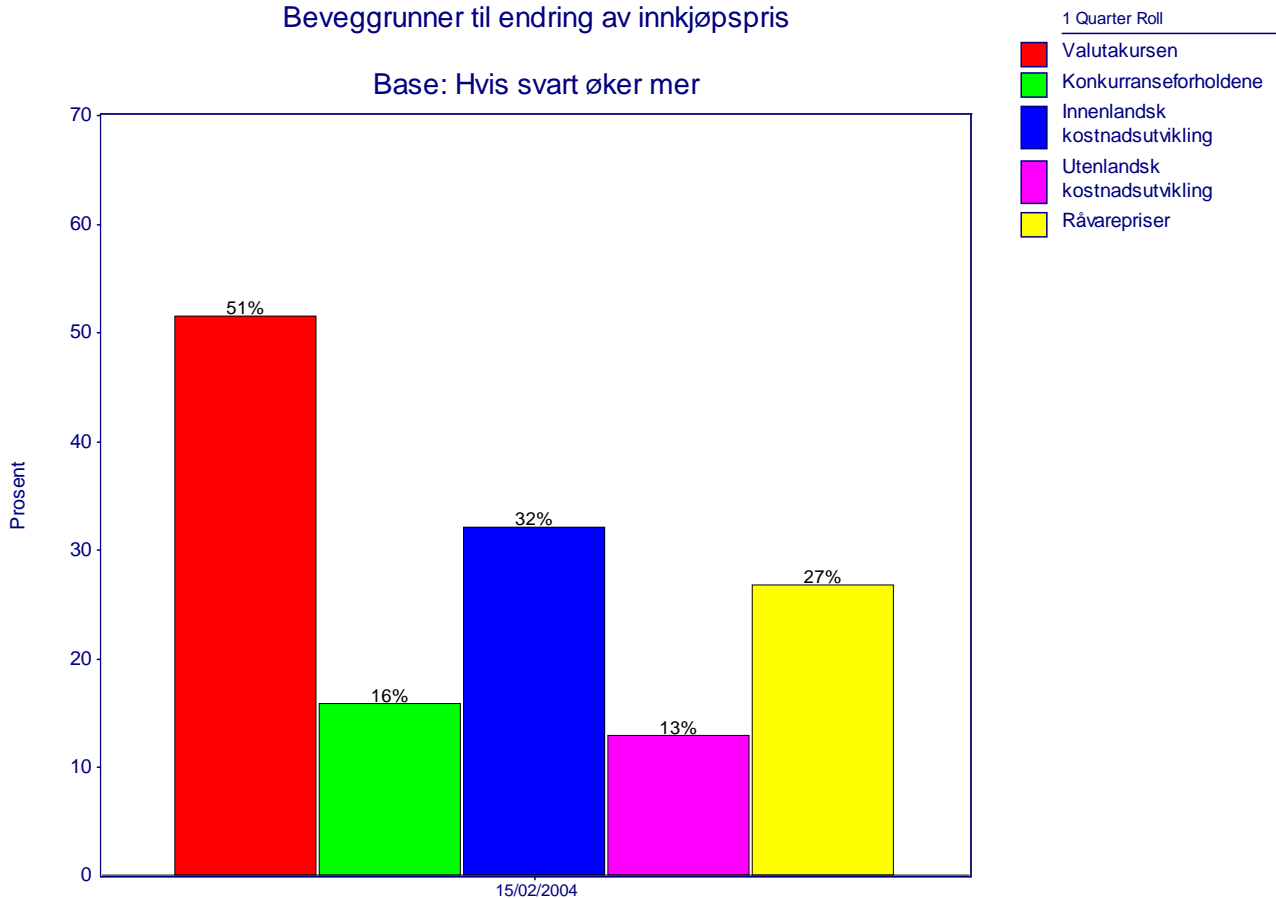

Forventet økning i bedriftens innkjøpspriser neste 12 mnd			
		4.kvartal 2003	1.kvartal 2004
Øke mer	Prosentandel	27,1	23,4
Øke mindre	Prosentandel	19,7	20,5
Øke omtrent like mye	Prosentandel	52,9	54,1
	Utvalg	301	300

Ingen vesentlige endringer. Andelen næringslivsledere som forventer at innkjøpsprisene vil øke omtrent like mye som i siste 12 måneders periode holder seg stabilt i overkant av 50 prosent og er i 1. kvartal på 54,1 prosent. Andelen som forventer at innkjøpsprisene vil øke mer går samtidig noe ned, fra 27,1 prosent til 23,4 prosent.

16b. Hva mener du vil være de viktigste årsakene til at veksten i bedriftens innkjøpspriser vil øke mer/mindre enn i foregående periode?

Beveggrunner til endring av innkjøpspris

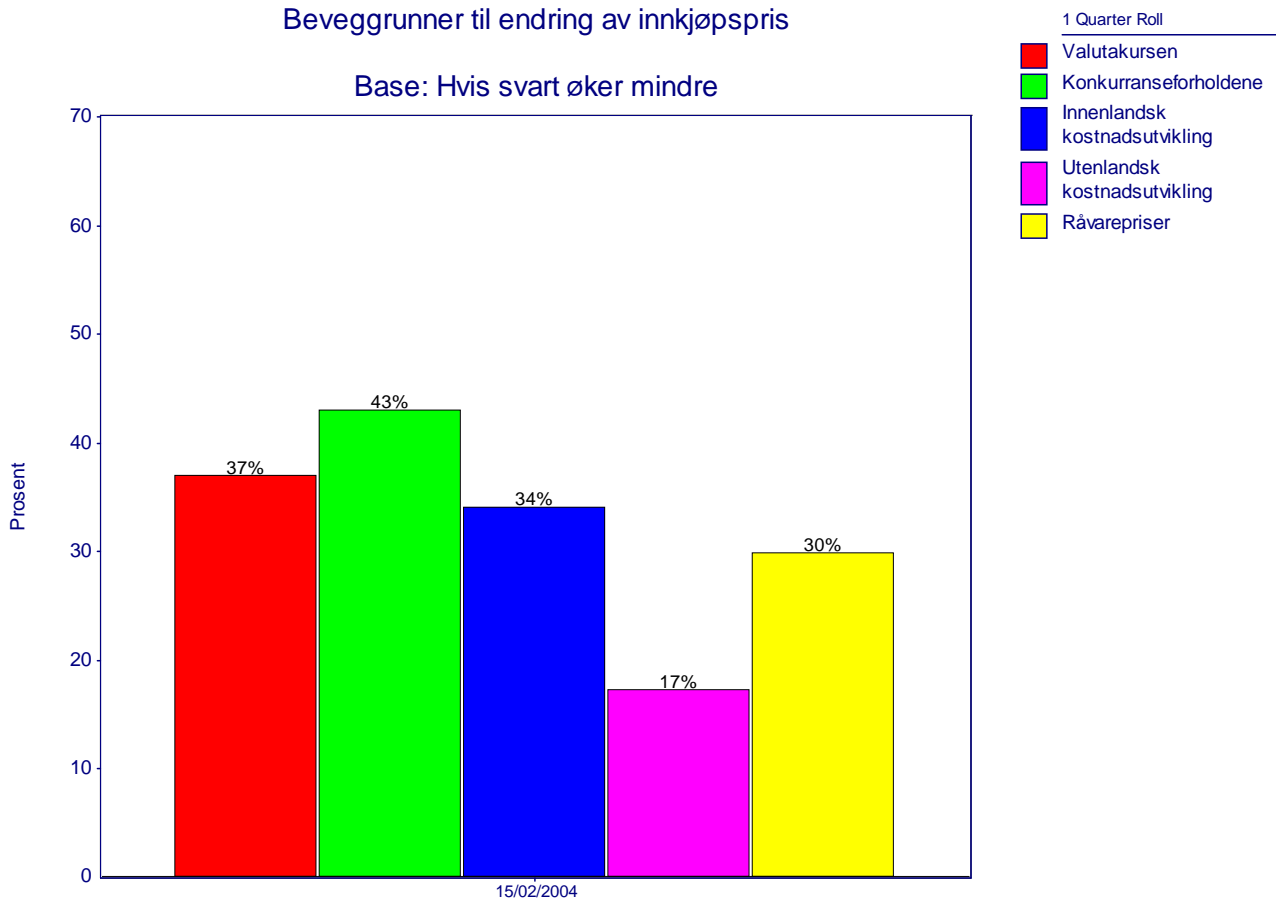

Beveggrunner til endring av innkjøpspris		
		1.kvartal 2004
Valutakursen	Prosentandel	51,5
Konkurransforholdene	Prosentandel	15,8
Innenlandsk kostnadsutvikling	Prosentandel	32,1
Utenlandsk kostnadsutvikling	Prosentandel	12,9
Råvarepriser	Prosentandel	26,8
	Utvalg	70

Valutakursen er i 1. kvartal den viktigste oppgitte grunnen (51,5%) blant lederne som forventer at innkjøpsprisene vil øke mer de neste 12 måneder sammenlignet med siste 12 måneder, etterfulgt av grunner som innenlandsk kostnadsutvikling (32,1%) og råvareprisene (26,8%). Svaralternativene summerer seg ikke til 100 prosent, fordi respondenten kan oppgi flere årsaker til endringer i innkjøpspriser.

16b. Hva mener du vil være de viktigste årsakene til at veksten i bedriftens innkjøpspriser vil øke mer/mindre enn i foregående periode?

Beveggrunner til endring av innkjøpspris

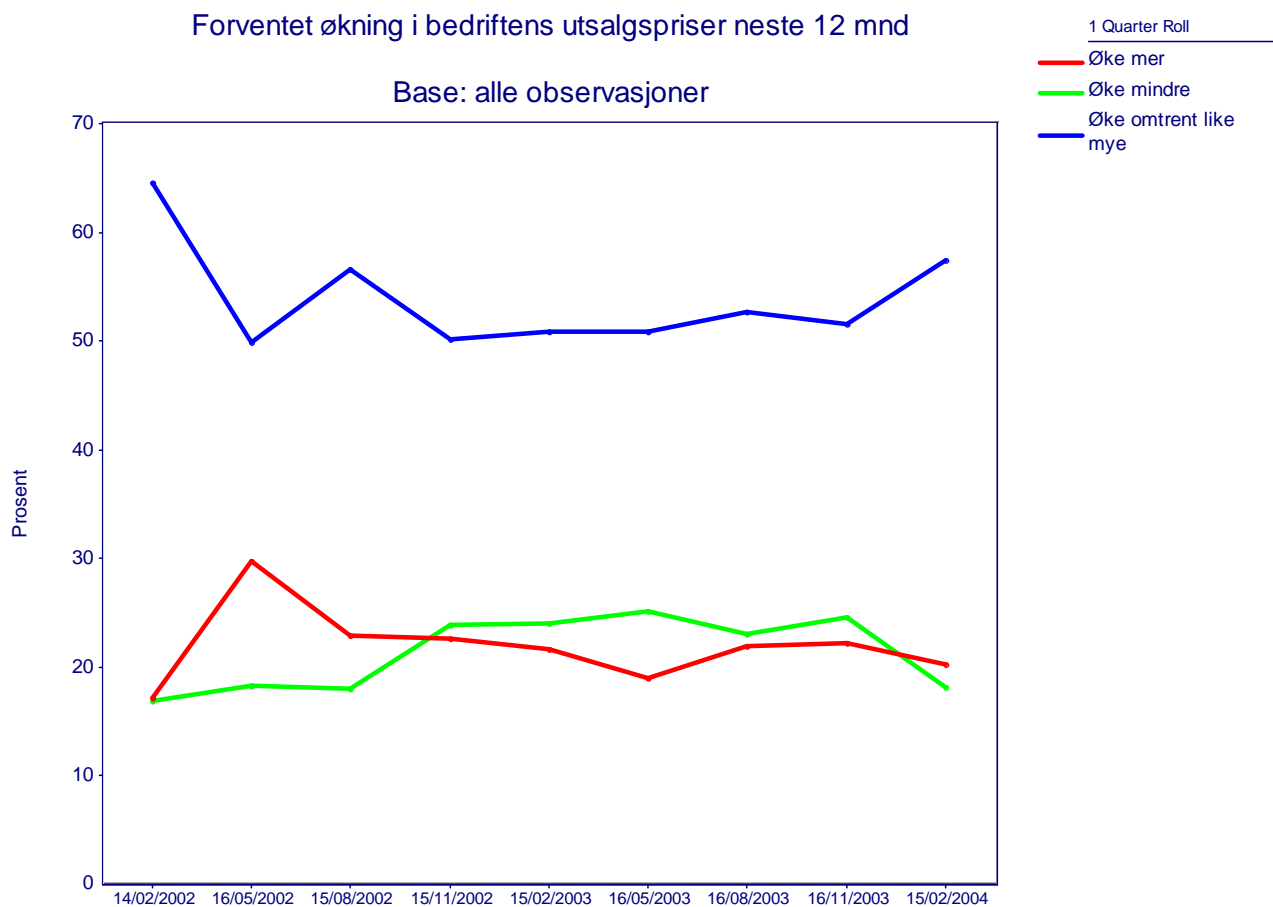

Beveggrunner til endring av innkjøpspris		
		1.kvartal 2004
Valutakursen	Prosentandel	37,0
Konkurransforholdene	Prosentandel	43,0
Innenlandsk kostnadsutvikling	Prosentandel	34,1
Utenlandsk kostnadsutvikling	Prosentandel	17,2
Råvarepriser	Prosentandel	29,8
	Utvalg	61

Konkurransforholdene er i 1. kvartal den viktigste oppgitte grunnen (43,0%) blant lederne som forventer at innkjøpsprisene vil øke mindre de neste 12 måneder sammenlignet med siste 12 måneder, etterfulgt av grunner som valutakursen (37,0%) og råvareprisene (34,1%).

Svaralternativene summerer seg ikke til 100 prosent, fordi respondenten kan oppgi flere årsaker til endringer i innkjøpspriser.

17a. Forventer du at bedriftens utsalgspriser vil øke mer, mindre eller omtrent like mye de neste 12 måneder som i siste 12-måneders periode?

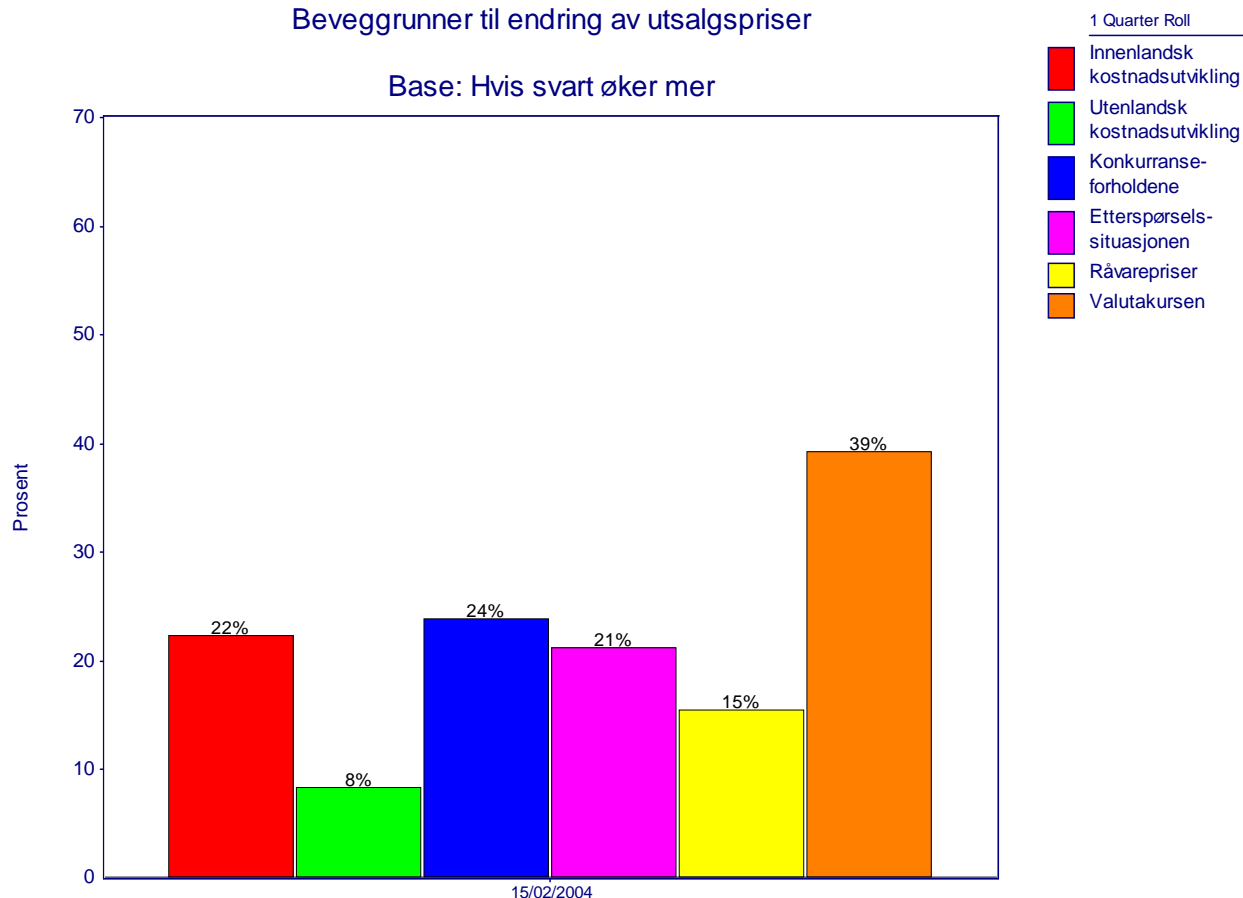

Forventet økning i bedriftens utsalgspriser neste 12 mnd		4.kvartal 2003	1.kvartal 2004
Øke mer	Prosentandel	22,2	20,2
Øke mindre	Prosentandel	24,6	18,2
Øke omtrent like mye	Prosentandel	51,5	57,5
	Utvalg	301	300

Andelen i 1. kvartal som forventer at utsalgsprisene skal øke omtrent like mye som i siste 12 måneders periode går noe opp, fra 51,5 prosent i 4. kvartal til 57,5 prosent i 1. kvartal. Samtidig går andelen næringslivsledere som forventer at innkjøpsprisene vil øke mindre noe ned, fra 24,6 prosent til 18,2 prosent.

17b. Hva mener du vil være de viktigste årsakene til at veksten i disse prisene vil øke mer/mindre enn i foregående periode?

Beveggrunner til endring av utsalgspriser

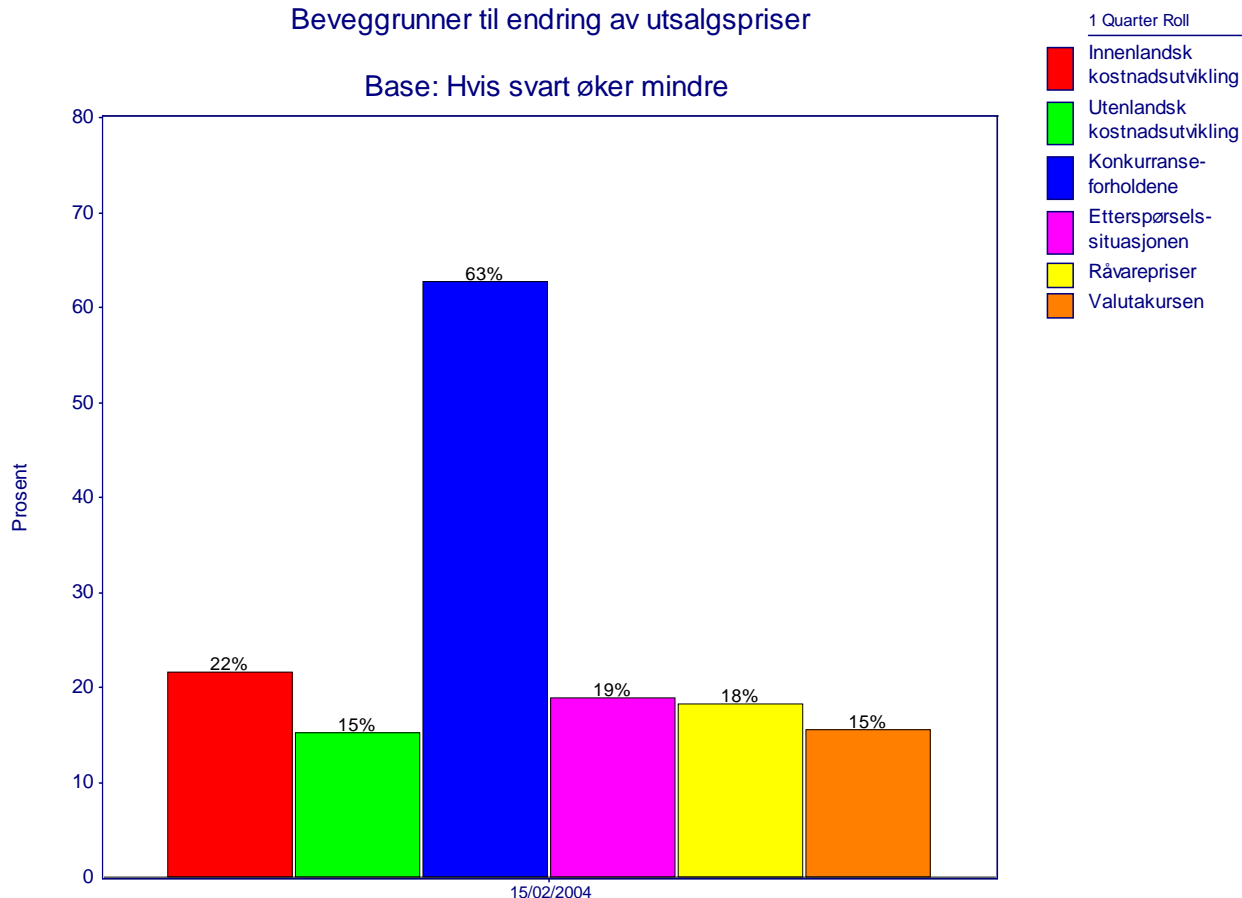
Beveggrunner til endring av utsalgspriser		
		1.kvartal 2004
Innenlandsk kostnadsutvikling	Prosentandel	22,3
Utenlandsk kostnadsutvikling	Prosentandel	8,3
Konkurransforholdene	Prosentandel	23,8
Etterspørselssituasjonen	Prosentandel	21,2
Råvarepriser	Prosentandel	15,4
Valutakursen	Prosentandel	39,2
	Utvalg	61

Valutakursen er i 1. kvartal den viktigste oppgitte grunnen (39,2%) blant lederne som forventer at utsalgsprisene vil øke mer de neste 12 måneder sammenlignet med siste 12 måneder, etterfulgt av grunner som konkurranseforholdene (23,8%) og innenlandsk kostnadsutvikling (22,3%).

Svaralternativene summerer seg ikke til 100 prosent, fordi respondenten kan oppgi flere årsaker til endringer i utsalgsprisene.

17b. Hva mener du vil være de viktigste årsakene til at veksten i disse prisene vil øke mer/mindre enn i foregående periode?

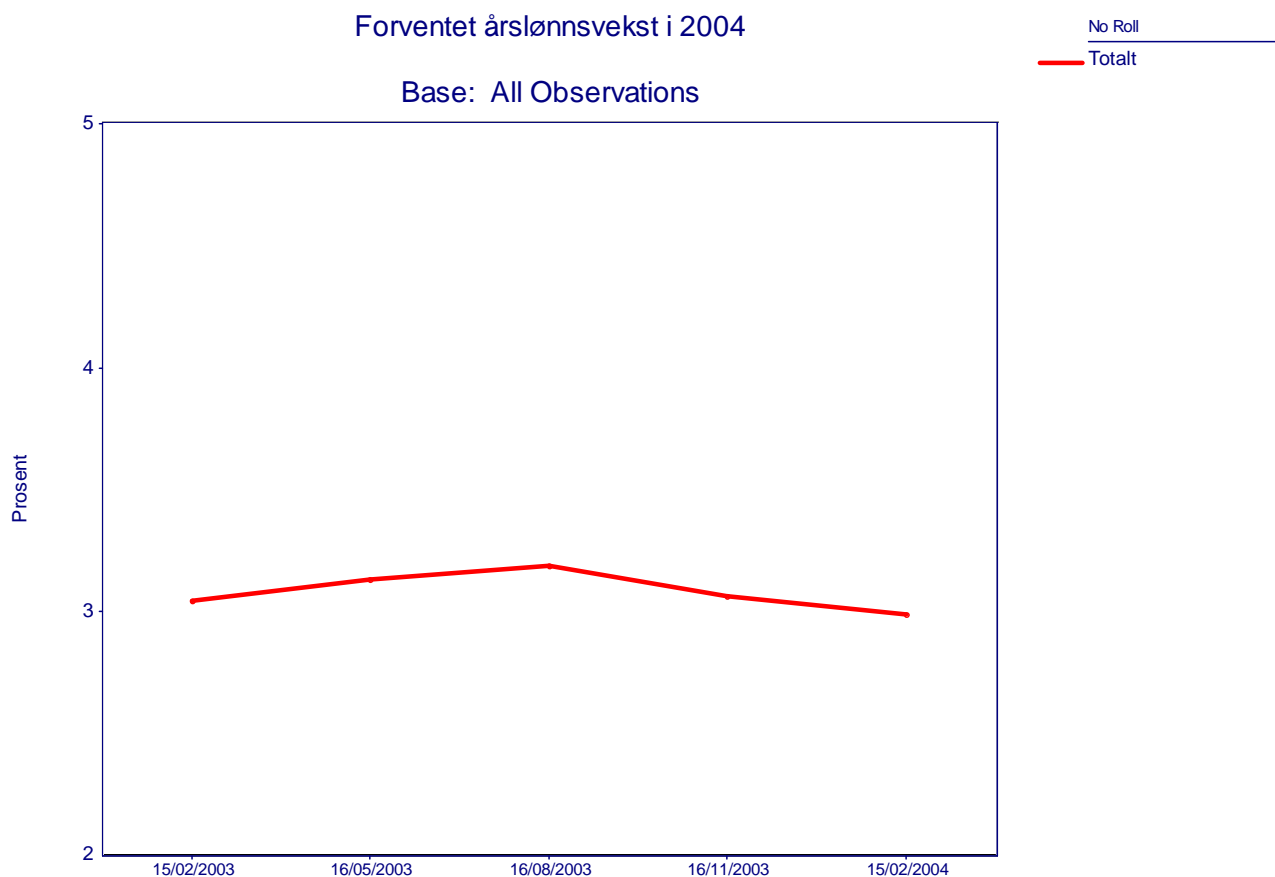
Beveggrunner til endring av utsalgspriser

Beveggrunner til endring av utsalgspris		1.kvartal 2004
Innenlandsk kostnadsutvikling	Prosentandel	21,6
Utenlandsk kostnadsutvikling	Prosentandel	15,2
Konkurransforholdene	Prosentandel	62,7
Etterspørselssituasjonen	Prosentandel	18,8
Råvarepriser	Prosentandel	18,3
Valutakursen	Prosentandel	15,5
	Utvalg	55

Konkurransforholdene er i 1. kvartal den viktigste oppgitte grunnen (62,7%) blant lederne som forventer at utsalgsprisene vil øke mindre de neste 12 måneder sammenlignet med siste 12 måneder, etterfulgt av grunner som innenlandsk kostnadsutvikling (21,6%) og etterspørselssituasjonen (18,8%). Svaralternativene summerer seg ikke til 100 prosent, fordi respondenten kan oppgi flere årsaker til endringer i utsalgsprisene.

18. Hva forventer du at årslønnsveksten i din bedrift vil bli i 2004?

Forventet årslønnsvekst i egen bedrift i 2004			
		4.kvartal 2003	1.kvartal 2004
Totalt	Gjennomsnittlig verdi	3,1	3,0
	Utvalg	293	289

Næringslivsledernes estimat for lønnsvekst (i egen bedrift) i 2004 fortsetter å falle. Denne gangen marginalt fra 3,1 prosent i 4. kvartal til 3,0 prosent i 1. kvartal. Årslønnsveksten ventes nå å bli på 3,0 prosent i 2004.

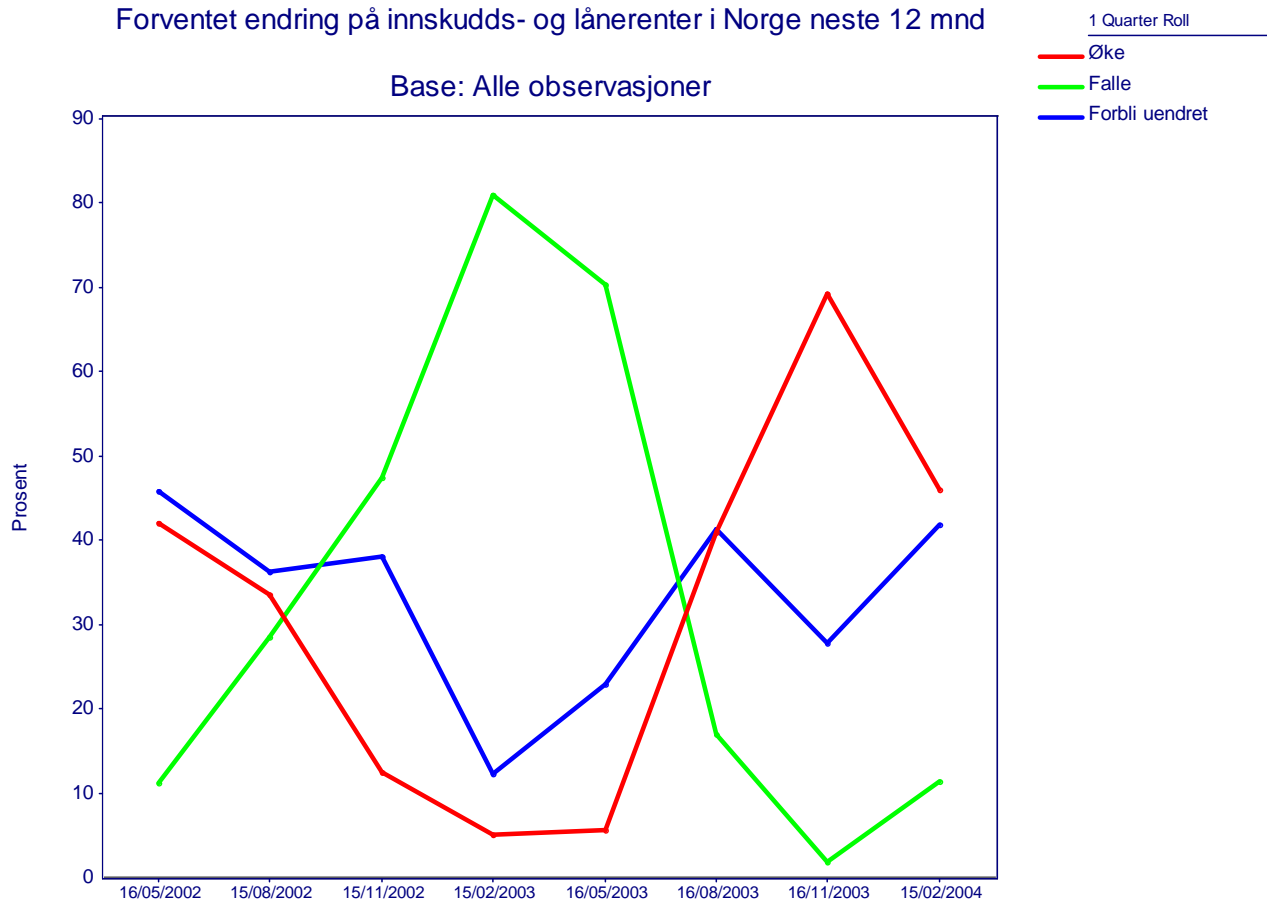
19. Hva forventer du at årslønnsveksten i din bedrift vil bli i 2005?

Forventet årslønnsvekst i egen bedrift 2005		
		1.kvartal 2004
Totalt	Gjennomsnittlig verdi	2,9
	Utvalg	282

Næringslivsledernes samlede forventninger til årslønnsveksten for neste år er i 1. kvartal på 2,9 prosent.

20. Tror du nivået på innskudds- og lånerenter i Norge vil øke, falle eller forbli uendret de neste 12 månedene?

Forventet endring på innskudds- og lånerenter i Norge neste 12 mnd

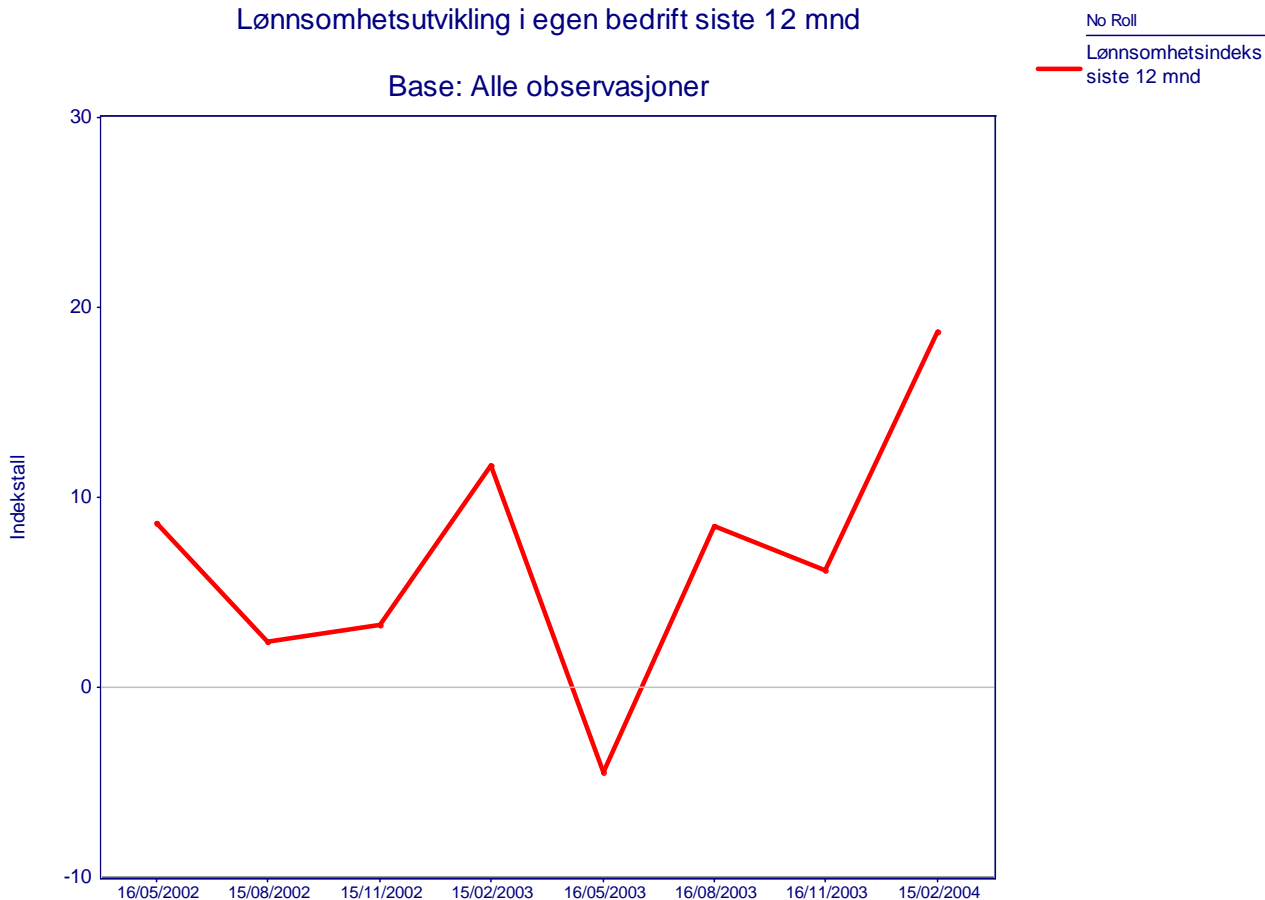
Forventet endring på innskudds- og lånerenter i Norge neste 12 mnd		4.kvartal 2003	1.kvartal 2004
		Prosentandel	69,3
Øke	Prosentandel	1,8	11,4
Falle	Prosentandel	27,8	41,8
Forbli uendret	Prosentandel		
	Utvalg	301	300

Vi ser signifikante endringer i næringslivsledernes forventninger til innskudds- og lånerentene i Norge neste 12 måneder i 1. kvartal. Andelen som forventer økning i rentene reduseres med 23,3 prosentpoeng, fra 69,3 prosent i 4. kvartal til 46,0 prosent i 1. kvartal. Andelen som forventer at rentene skal falle derimot går opp med 9,6 prosentpoeng, fra 1,8 prosent til 11,4 prosent. Andelen som forventer at rentene skal forbli uendret går opp med 14,0 prosentpoeng, fra 27,8 til 41,8 prosent.

Næringslivslederne har samtidig blitt bedt om å rangere rentens betydning for investeringsbeslutninger. På en skala fra 1 til 10, der 1 betyr svært lite og 10 betyr svært mye, rangerer lederne rentens betydning opp mot 5 (4,6).

21. Har lønnsomheten i din bedrift blitt bedre, blitt svekket eller vært uendret de siste 12 mnd?

Lønnsomhetsutvikling i egen bedrift siste 12 mnd

Indeksen angir differensen mellom andelen med svaret "bedret lønnsomhet" og andelen "svekket lønnsomhet"

Lønnsomhetsutvikling i egen bedrift siste 12 mnd			
		4.kvartal 2003	1.kvartal 2004
Totalt		6,2	18,8
	Utvalg	296	295

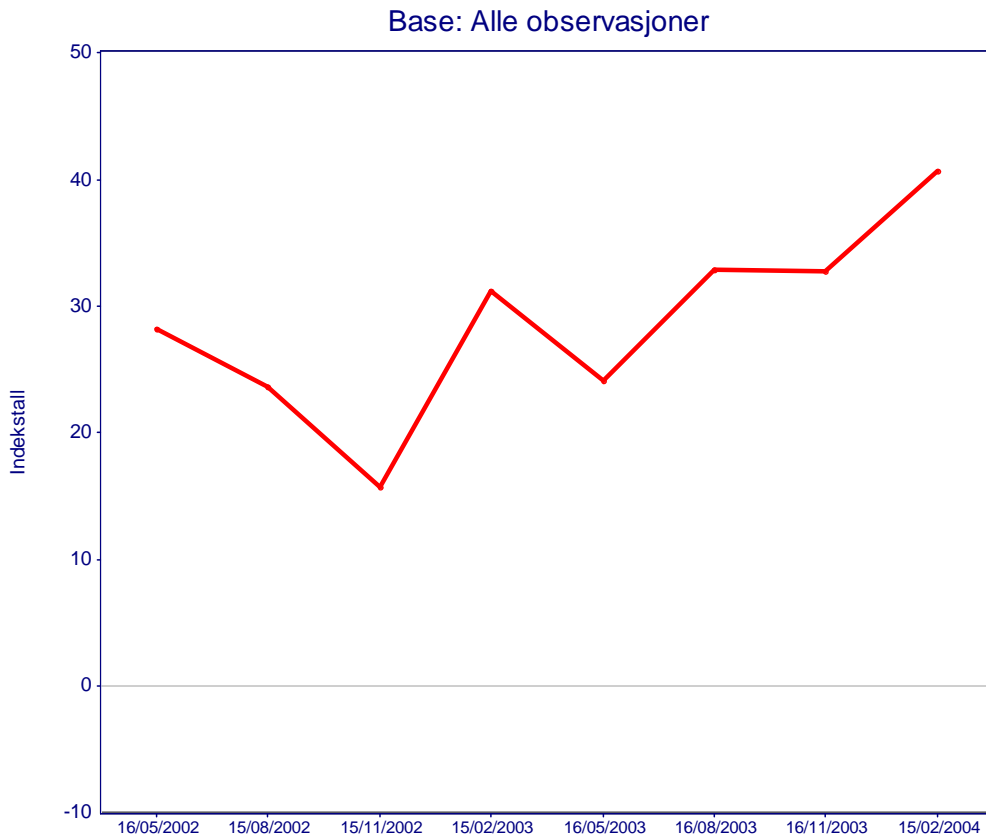
Lønnsomhetsindeksen for siste 12 måneder i 1. kvartal øker markant med 12,6 prosentpoeng, opp til 18,8 prosent og har ikke vært så høy siden mai 2002.

22. Tror du lønnsomheten i din bedrift vil bli bedre, bli svekket eller holde seg uendret de neste 12 mnd.?

Lønnsomhetsutvikling i egen bedrift neste 12 mnd

No Roll

Lønnsomhetsindeks
for neste 12mnd

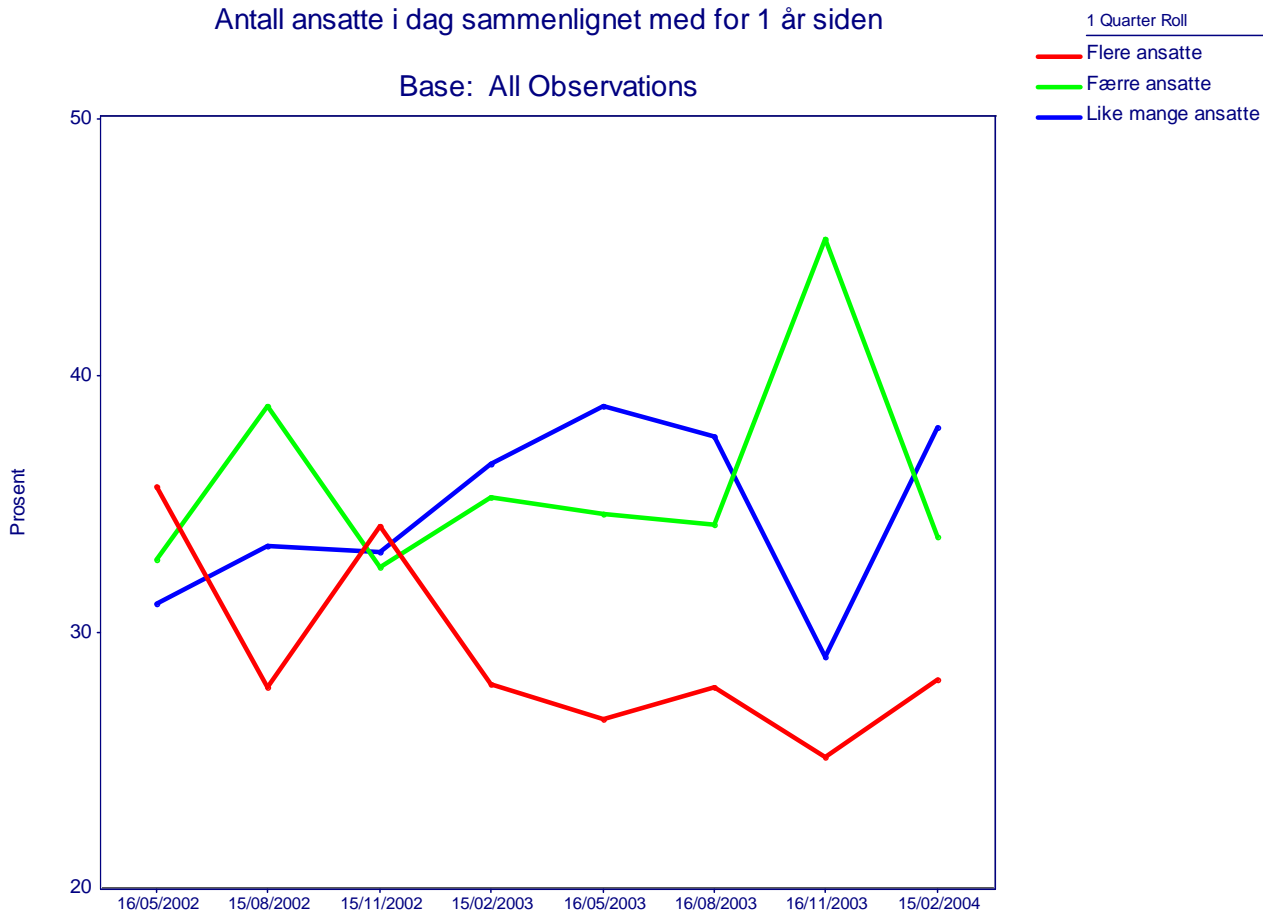
Indeksen angir differensen mellom andelen med svaret "bedret lønnsomhet" og andelen "svekket lønnsomhet"

Lønnsomhetsutvikling i egen bedrift neste 12 mnd			
		4.kvartal 2003	1.kvartal 2004
Totalt		32,7	40,7
	Utvalg	298	299

Lønnsomhetsindeksen for neste 12 måneder i 1. kvartal øker klart med 8,0 prosentpoeng, opp til 40,7 prosent og har ikke vært så høy siden mai 2002.

23. Sammenlignet med ett år tidligere, har bedriften i dag flere ansatte, færre ansatte eller like mange ansatte?

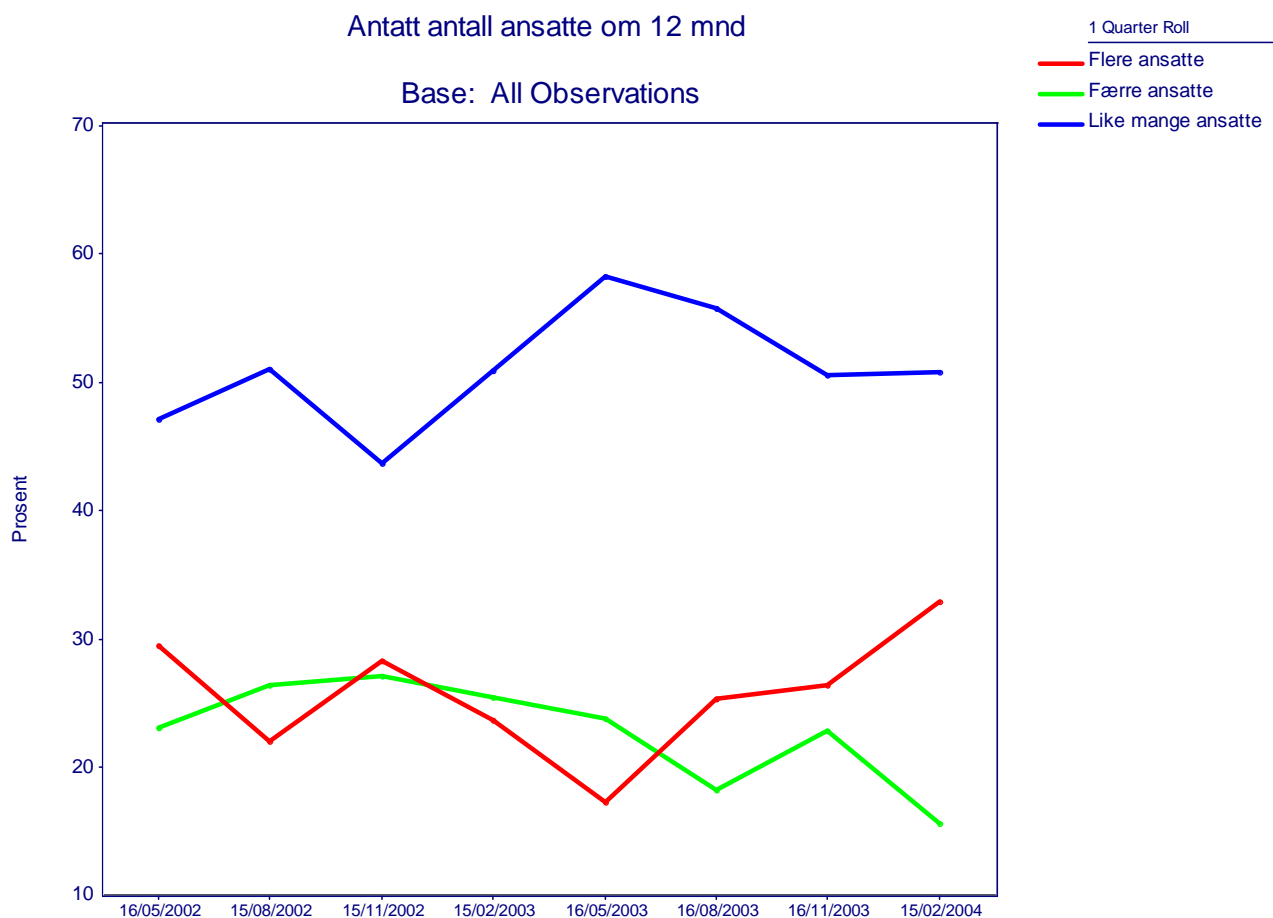
Antall ansatte i dag sammenlignet med for 1 år siden

Antall ansatte i dag sammenlignet med for 1 år siden		4.kvartal 2003	1.kvartal 2004
Flere ansatte	Prosentandel	25,1	28,1
Færre ansatte	Prosentandel	45,3	33,7
Like mange ansatte	Prosentandel	29,0	38,0
	Utvalg	301	300

Vi ser i 1. kvartal en klar reduksjon blant næringslivslederne som oppgir å ha færre ansatte i dag enn hva de hadde for 12 måneder siden. Andelen faller med 11,6 prosentpoeng, ned til 33,7 prosent. Vi registrerer samtidig at andelen som oppgir at bedriften har like mange ansatte i dag enn for 12 måneder øker med 9,0 prosentpoeng, opp til 38,0 prosent.

24. Tror du bedriften om 12 mnd. vil ha flere ansatte enn i dag, færre ansatte eller like mange?

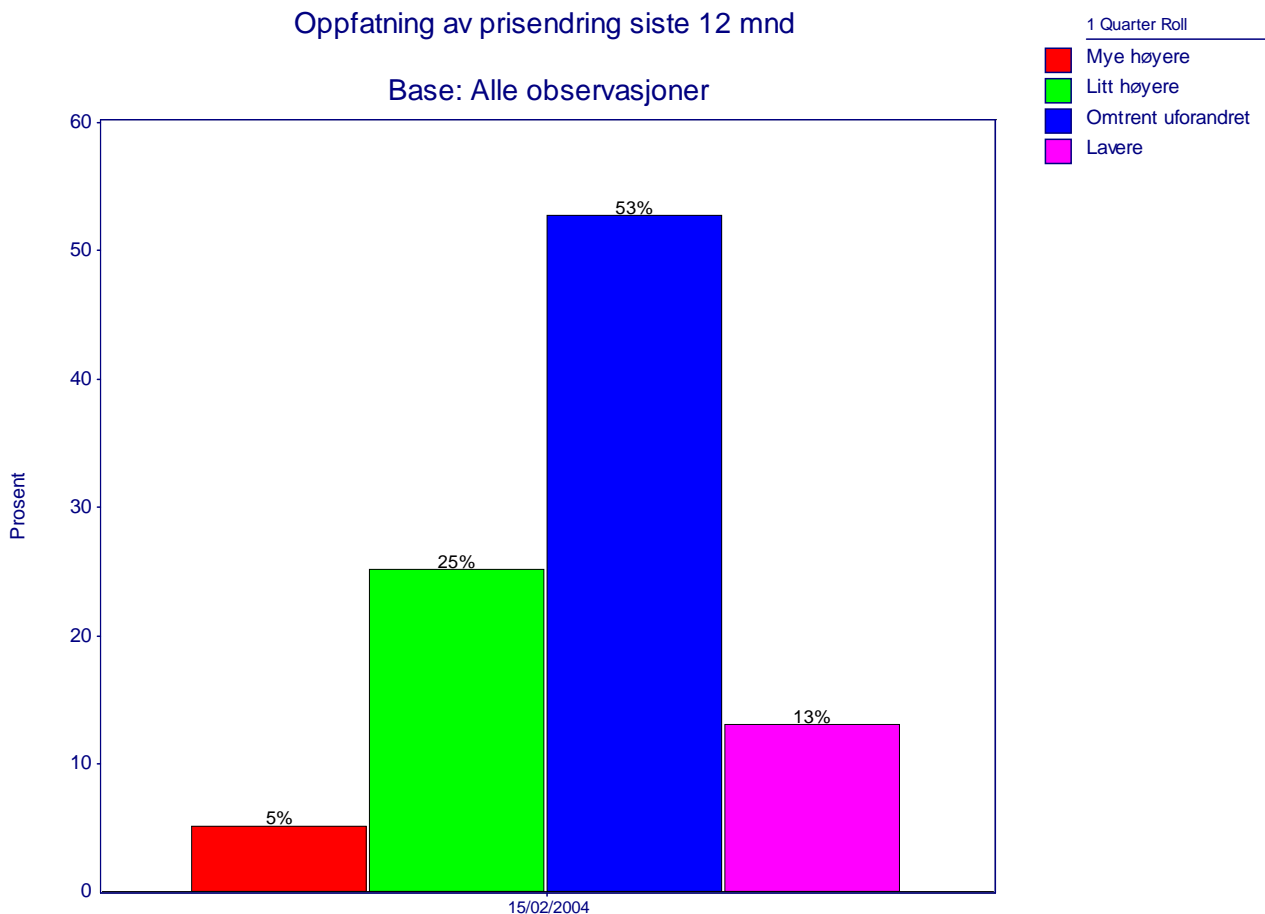

Antatt antall ansatte om 12 mnd		4.kvartal 2003	1.kvartal 2004
Flere ansatte	Prosentandel	26,4	32,9
Færre ansatte	Prosentandel	22,8	15,6
Like mange ansatte	Prosentandel	50,5	50,7
	Utvalg	301	300

Andelen næringslivslederne som i 1. kvartal oppgir at de forventer å ha flere ansatte i bedriften om 12 måneder enn de har i dag øker med 6,5 prosentpoeng, opp til 32,9 prosent. Vi registrerer samtidig at andelene som antar at bedriften vil ha færre ansatte om 12 måneder faller med 7,2 prosentpoeng, ned til 15,6 prosent.

Husholdningene:

25a. Sammenliknet med for 12 måneder siden, synes du prisene på varer og tjenester er mye høyere, litt høyere, omtrent uforandret eller lavere?

Oppfatning av prisendring siste 12 mnd		
		1.kvartal 2004
Mye høyere	Prosentandel	5,1
Litt høyere	Prosentandel	25,1
Omtrent uforandret	Prosentandel	52,7
Lavere	Prosentandel	13,0
	Utvalg	1004

En klart flertall på 52,7 prosent av husholdningene synes i 1. kvartal at prisene på varer og tjenester er omtrent uforandret sammenliknet med prisene for et år siden. 25,1 prosent synes at prisene på varer og tjenester litt høyere i dag enn hva de var for 12 måneder siden.

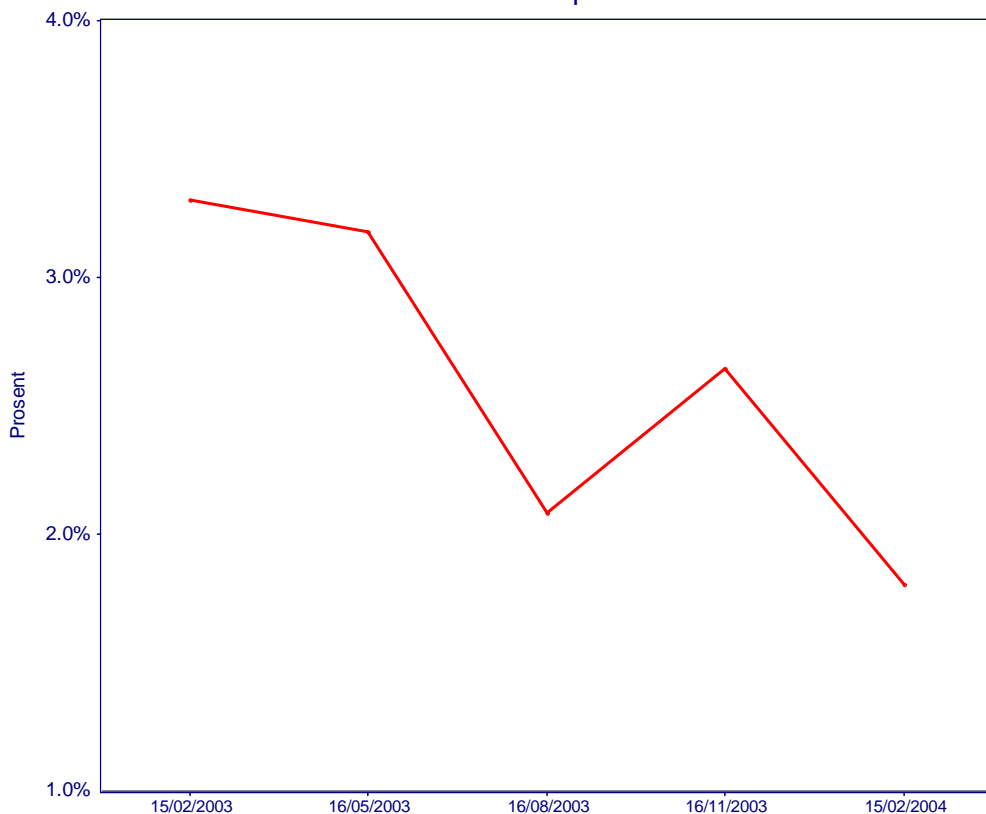
25b. Omtrent hvor mye tror du prisene har endret seg målt i prosent?

Oppfatning av prisendring siste 12 mnd i prosent

1 Quarter Roll

— Totalt

Base: Alle respondenter

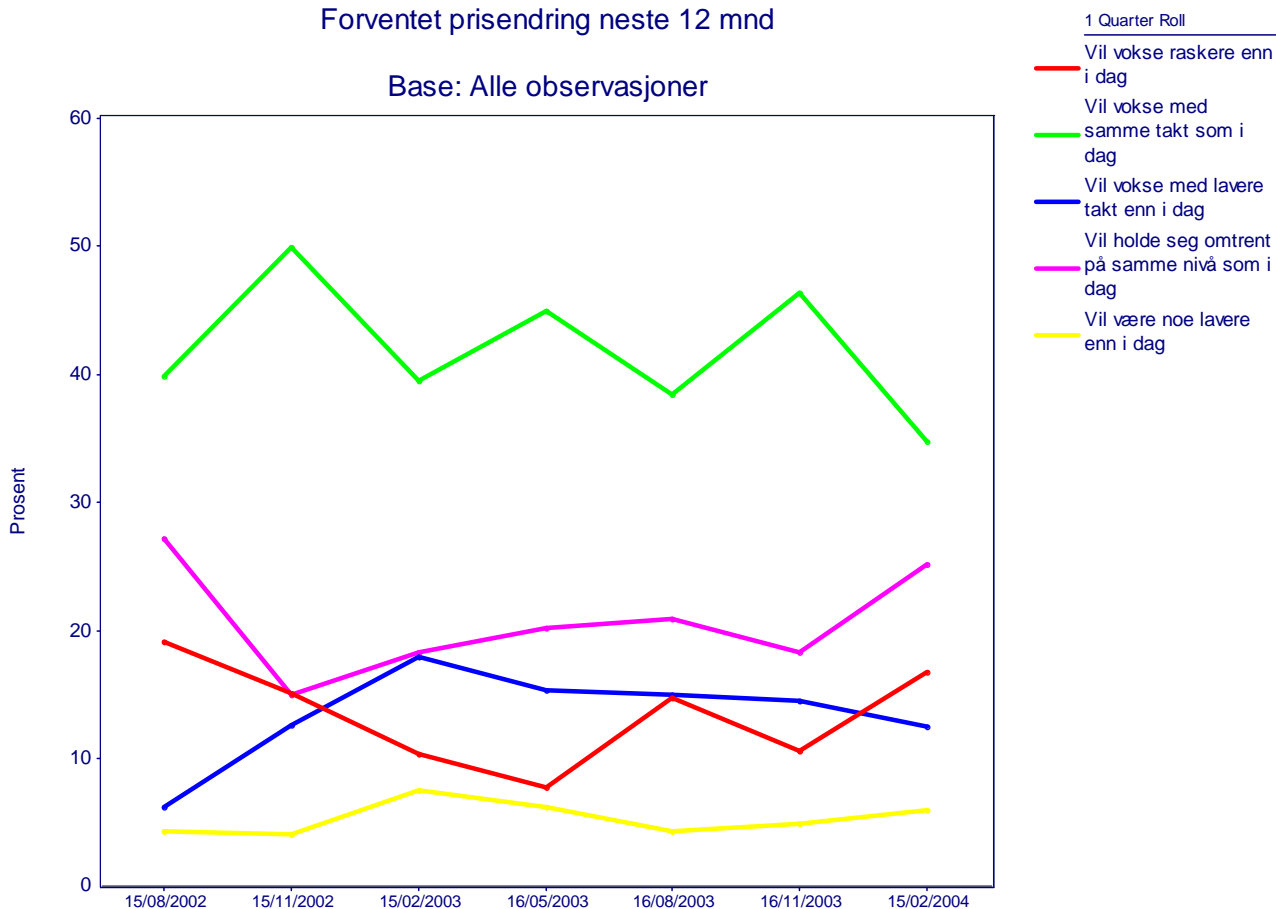

Oppfatning av prisendring siste 12 mnd i prosent			
		4.kvartal 2003	1.kvartal 2004
Totalt	Gjennomsnittlig verdi	2,6	1,8
	Utvalg	685	653

Vi ser i 1. kvartal en klar nedgang i den gjennomsnittlige verdien for oppfattet prisendring i prosent siste 12 måneder blant husholdningene. Verdien går ned med 0,8 prosentpoeng, fra 2,6 prosent i 4. kvartal til 1,8 prosent i 1. kvartal.

26a. Tror du i løpet av de neste 12 månedene at prisene vil vokse raskere enn i dag, vokse med samme takt som i dag, vokse, men saktere enn i dag, være uendret eller være noe lavere enn i dag?

Forventet prisendring neste 12 mnd

Forventet prisendring neste 12 mnd		4.kvartal 2003	1.kvartal 2004
Vil vokse raskere enn i dag	Prosentandel	10,6	16,7
Vil vokse med samme takt som i dag	Prosentandel	46,4	34,7
Vil vokse med lavere takt enn i dag	Prosentandel	14,5	12,5
Vil holde seg omtrent på samme nivå	Prosentandel	18,3	25,2
Vil være noe lavere enn i dag	Prosentandel	4,9	6,0
	Utvalg	1005	1004

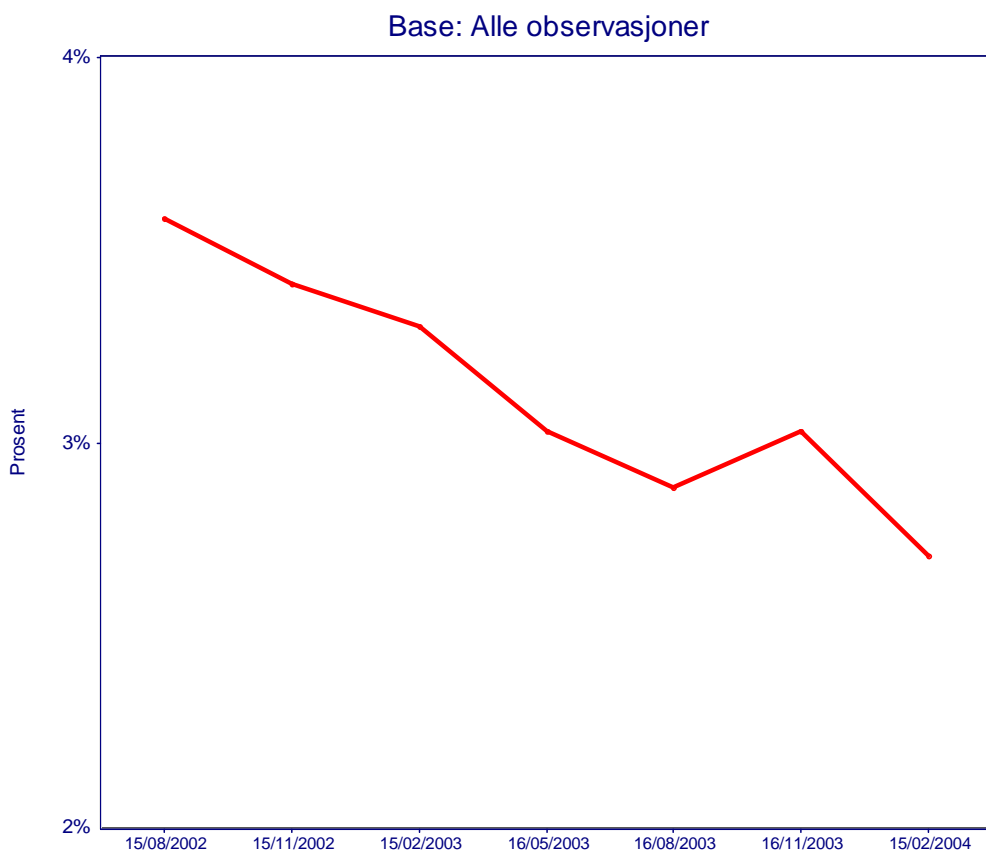
Et fortsatt flertall på 34,7 prosent av husholdningene forventer i 1. kvartal at prisene på varer og tjenester i Norge skal vokse med samme takt de neste 12 månedene som i dag. Sammenlignet med 4. kvartal er dette likevel en reduksjon på 11,7 prosentpoeng. Vi ser samtidig en økning av andelene som forventer at prisene vil holde seg omtrent på samme nivå som i dag eller vokse raskere enn i dag med henholdsvis 6,9 og 6,1 prosentpoeng, opp til 25,2 og 16,7 prosent.

26b. Sammenliknet med dagens prisnivå, hvor mange prosent tror du prisene kommer til å stige de nærmeste 12 månedene?

Forventet prisendring neste 12 mnd i prosent

1 Quarter Roll

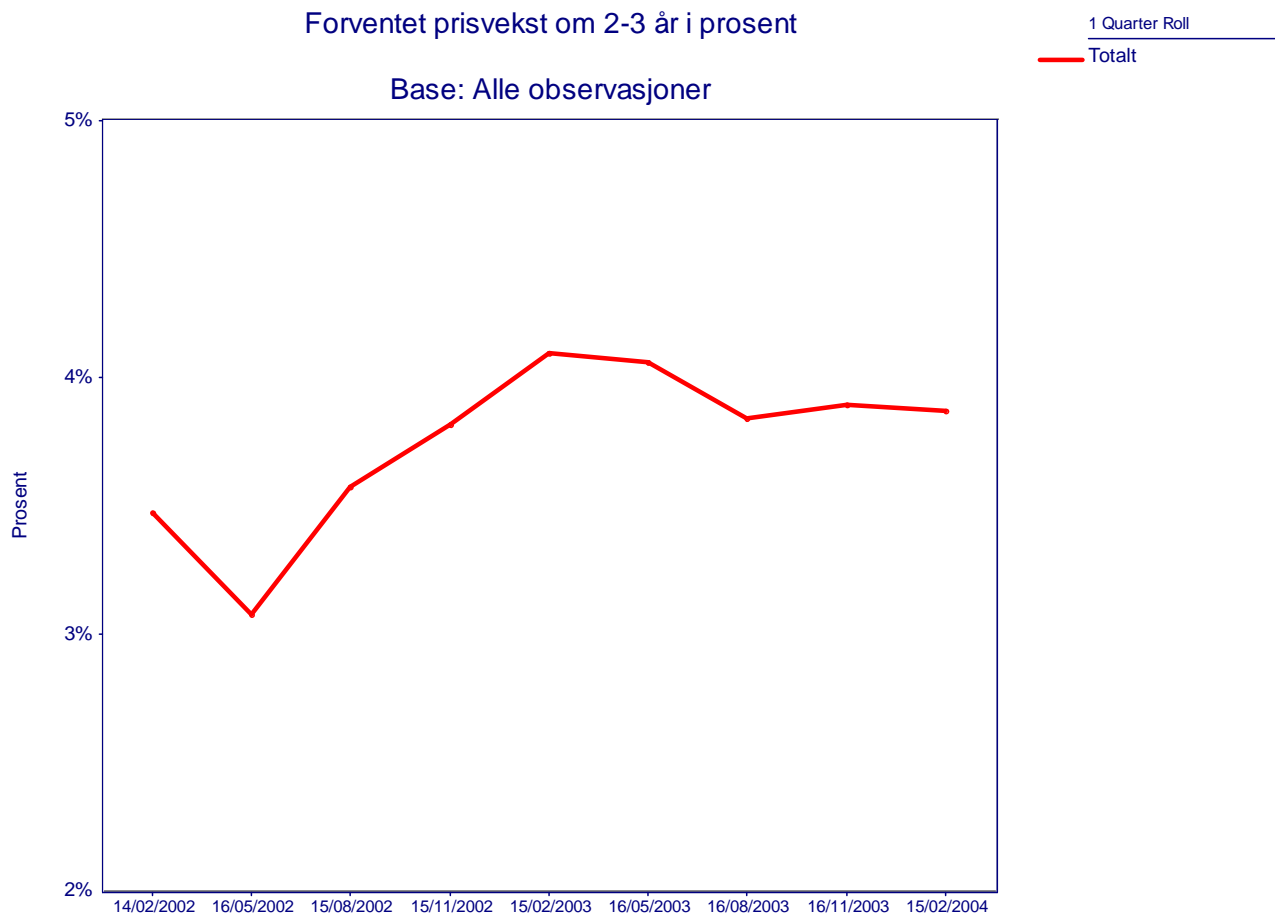
— Totalt

Forventet prisendring neste 12 mnd i prosent			
		4.kvartal 2003	1.kvartal 2004
Totalt	Gjennomsnittlig verdi	3,0	2,7
	Utvalg	753	712

Den gjennomsnittelige verdien for forventet prisendring i prosent neste 12 måneder blant husholdningene faller med 0,3 prosentpoeng, fra 3,0 prosent i 4. kvartal til 2,7 prosent i 1. kvartal.

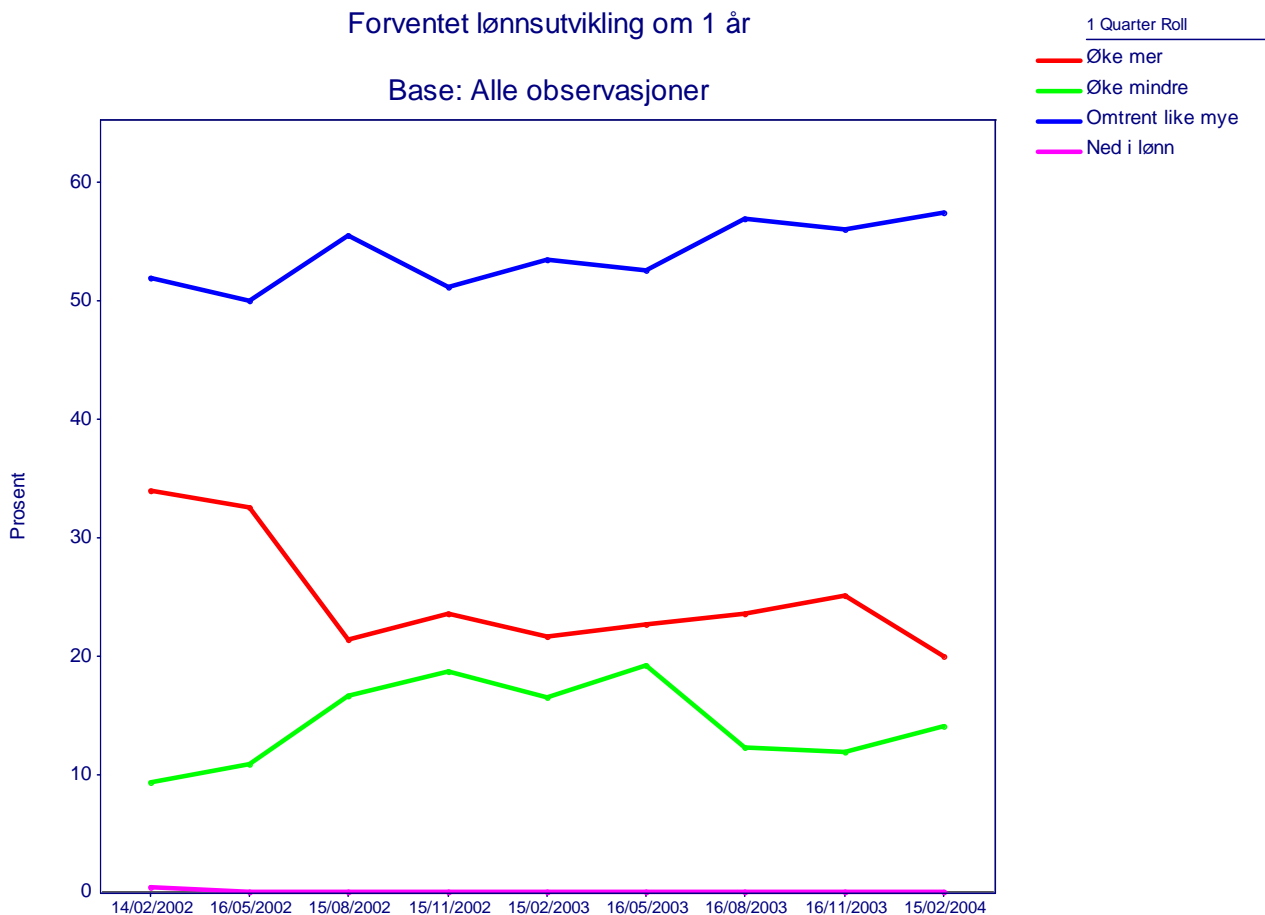
27. Hva tror du den generelle prisveksten blir om 2-3 år, målt i prosent?

Forventet prisvekst om 2-3 år i prosent		
	4.kvartal 2003	1.kvartal 2004
Totalt	Gjennomsnittlig verdi	3,9
	Utvalg	658
		592

Gjennomsnittelig forventet årlig prisvekst om 2-3 år holder seg i 1. kvartal stabilt på 3,9 prosent.

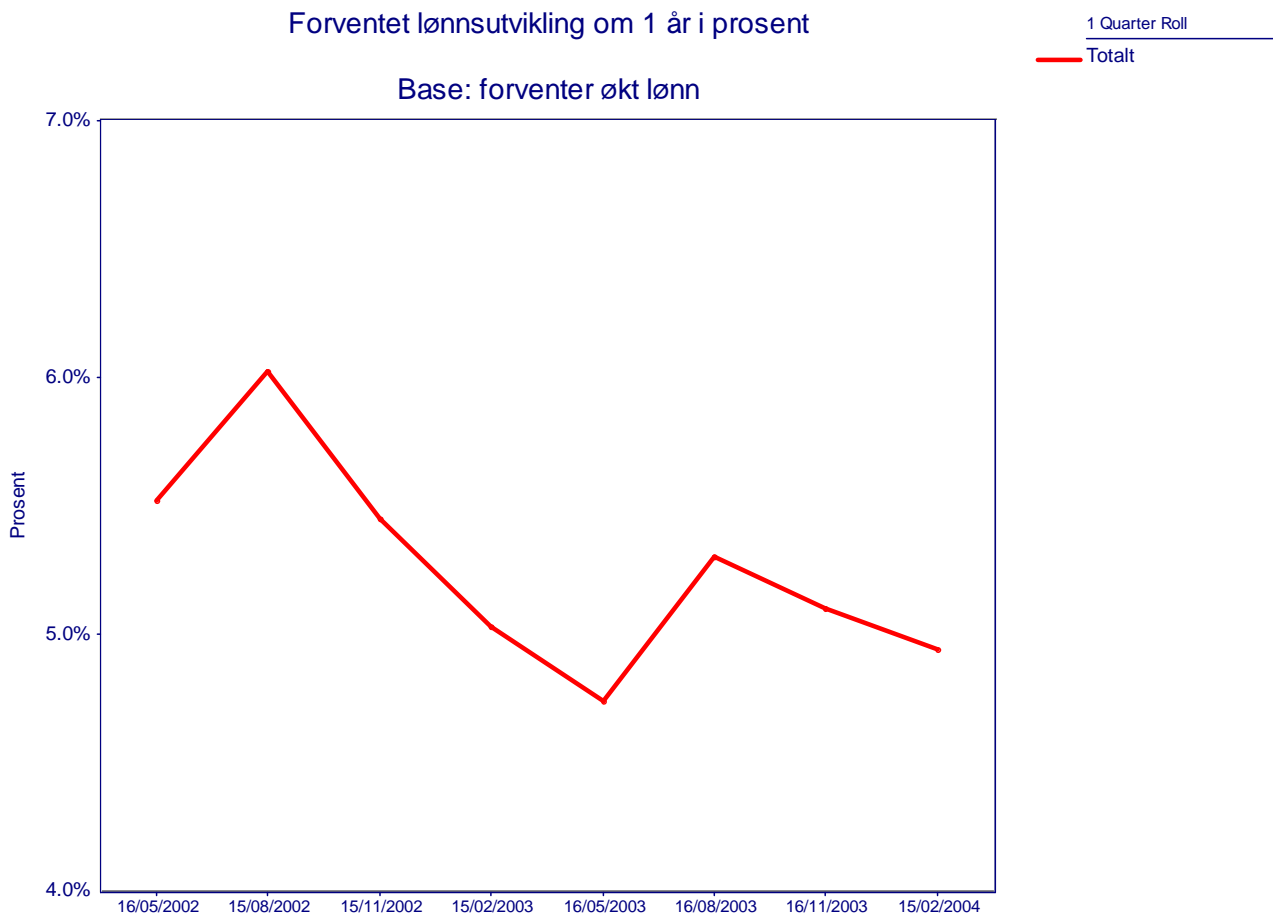
28a. Tror du at lønnen eller pensjonen din om ett år vil ha økt mer, mindre eller omtrent like mye som den har gjort de siste 12 månedene?

Forventet lønnsutvikling om 1 år		4.kvartal 2003	1.kvartal 2004
Øke mer	Prosentandel	25,0	19,9
Øke mindre	Prosentandel	11,9	14,1
Omtrent like mye	Prosentandel	55,9	57,4
Ned i lønn	Prosentandel	0,0	0,0
	Utvalg	1005	1004

Som vanlig forventer et klart flertall av husholdningene at lønnen deres vil øke omtrent like mye de neste 12 månedene som den har gjort de siste 12 månedene. I 1. kvartal er andelen 57,4 prosent, marginalt opp med 1,5 prosentpoeng fra forrige kvartal. Samtidig faller andelen som forventer at lønnen deres skal øke mer med 5,1 prosentpoeng, fra 25,0 prosent i 4. kvartal og ned til 19,9 prosent i 1. kvartal.

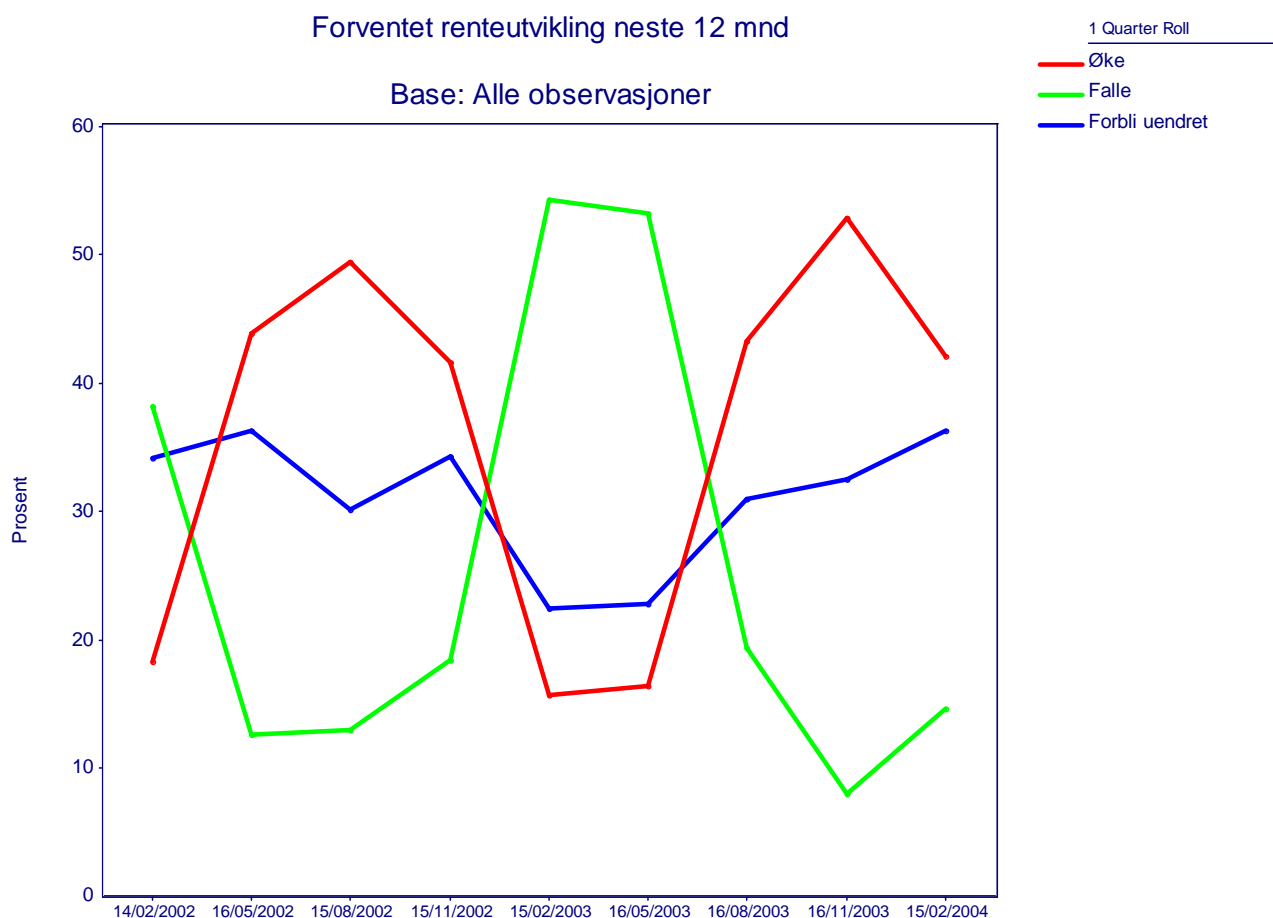
28b. Omtrent hvor mye tilsvarende den forventede økningen i prosent?

Forventet lønnsutvikling om 1 år i prosent		1 Quarter Roll	
		4.kvartal 2003	1.kvartal 2004
Totalt	Gjennomsnittlig verdi	5,1	4,9
	Utvalg	662	614

Den gjennomsnittlige forventede lønnsøkning neste 12 måneder blant husholdningene går noe ned med 0,2 prosentpoeng, fra 5,1 prosent i 4. kvartal til 4,9 prosent i 1. kvartal.

29. Tror du nivået på innskudds- og lånerenter vil øke, falle eller forbli uendret de neste 12 månedene?

Forventet renteutvikling neste 12 mnd		4.kvartal 2003	1.kvartal 2004
Øke	Prosentandel	52,8	42,0
Falle	Prosentandel	8,0	14,7
Forbli uendret	Prosentandel	32,5	36,2
	Utvalg	1005	1004

Vi ser i 1. kvartal klare endringer blant husholdningenes forventninger til nivået på innskudds- og lånerenter i Norge de neste 12 måneder. Andelen som forventer en økning i rentene reduseres med hele 10,8 prosentpoeng, fra 52,8 prosent i 4. kvartal til 42,0 prosent i 1. kvartal. Samtidig øker andelen som forventer at rentene skal falle med 6,7 prosentpoeng, fra 8,0 prosent til 14,7 prosent. Andelen som forventer at rentene skal forbli uendret øker også med 3,7 prosentpoeng, fra 32,5 prosent til 36,2 prosent.